
3 1761 06633503 5

LYSE OG MØRKE

VSERINDRINGER

1856—1863

AF

ALEX WILDE



KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1895

LYSE OG MØRKE

LIVSERINDRINGER

LYSE OG MØRKE

LIVSERINDRINGER

1856—1863

AF

ALEX WILDE



KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1895

1856

I

Som fortalt i *„Paa begge Sider Atlanten“* gjorde jeg Havari på mit ene Bén ombord i Briggen „Ørnen“ Dagen efter Hjemkomsten fra Vestindien, og tog den 1ste Juni med Hustru og Søn ud til Lindegården.

I dejligt Vejr og allerbedste Humør rullede vi med Toget fra København Klokken tolv Middag, sammen med min Svigerfader Thiele, og ankom, uden just at beundre den hurtige Jernbanekørsel, halvto til Roskilde.

Med Hilsen fra Grandmama hjalp Peter-Tjener os ned fra Kupéen, og på mine Krykker humpede jeg ud til den anden Side af Stationen, hvor vi lige strax fik et lille Stykke Lindegårdsliv.

På den i solide Fjedre hængende engelske

Rejsevogns høje Buk knejsede Jens Jørgen, som saluterede med et vældigt Firhesteknald, og bag ham holdt „Politikeren“, Hans Skuldeløv, stiv og strunk, med Bagagevognen.

Vel bænkede, og med Tøjet læsset, satte vor Karavane Kursen hen over Hestetorvet. Med Tungen lige i Munden passerede vi over Rendestenen og svingede til Venstre om ad Ahlgade, for stateligt at køre gennem hele Byen, der fra Vinduerne kiggede efter Firspandet, Dagens Begivenhed.

Til Højre havde vi Roskilde adelige Frøkenkloster, hvis Damer ikke som nu skjulte sig for profane Blikke bag en høj Mur. Vi så' dem pusle i Haven, mens Frøken Tillisch stod ude på Gaden, kyssede på Fingeren og råbte: „Goddag, kære Barn!“ — det var min Hustru — „hils Hds. Nåde, Grandmama. Jeg kommer på Mandag.“

Længere hen til Venstre viste selve Agenten sig i Døren med Kasketten i Hånden — han havde en Dél af Leverancen til Lindegården. Lige over for lå Hotel Prinsen, der med sine i Rundbuestil tilklippede Lindetræer så' hélt idyllisk ud, og på begge Sider af Indkørselen

stod en Bænk. Et Par Rejsende sad på den ene, og på den anden Værten, Kaptejn Schwejstrup, som hilste venligt med et Tag til den guldgalonerede Hue. Han havde været Officer, var Chef for Brandvæsenet, og som Roskildes første Kavalér i stor Gunst hos Byens Damer.

Ved Torvet fik vi, til Højre oven over Husene, Sigte på Domkirkens to høje, fint tilspidsede Tårne, der ligesom borede sig op i Himlen til Vorherre. Da vor lille Dreng på sin Ammes Skød så' dem, gav det et Sæt i ham. Han strakte Armene tilvejrs, som om han vilde derop og råbte: A—e!

Nej—e, sé til Sønneken,“ udbrød Thiele, „er der ikke Kunstnernatur i ham“. Og den gamle Bedstefader fik ikke Uret.

På Torvet, med Palæet og Domkirken til Højre, kom vi forbi St. Laurentius Kirketårn og ind i Skomagergade.

Er denne i Nutiden propfuld af elegante Butiker bag store Spejlglasruder og af Konfektioner, i hvilke Bøndernes Damer køber færdigsyede Kjoler — hjemmegjort Hvergarn er jo en Saga — så' Gaderne, da vi passerede dem, hélt øde ud. Den gamle Kongestad,

der i sin Tid havde mindst 14 Kirker og en Mængde Biskopper, nøjedes nu med de store Købmandsgårdes Kramboder, fra hvis små Vinduer en Strigle, en Kardus Tobak og et Stykke „Postelin" med Hank udgjorde hele Lokkemaden, på samme Tid en kompakt Duft af Rosiner, Brændevin og Klipfisk indbød til at komme nærmere. I Skomagergade fik vi kun Øje på et Par Manufakturhandlere, på en forgyldt Kringle, der anviste: Bageren, på en do. Nøgle: Smeden, en Høvl: Snedkeren og et Par Bukser: Skræderen.

Skomager Pætges, en Broder til Fru Heiberg, var dog langt videre. I hans lille Ejendom stod i alle Vinduer Mesterværker lige fra drabelige Junkerstøvler til den mindste Barnesko. Men, hvorom alting er, Skomagergade så' den Gang øde ud.

Havde vi med lidt satiriske Blikke betragtet de småtskårne Købstadsforhold, gjorde vi store Øjne ved at komme ud på Holbæk-Landevej.

Hele Naturen var iklædt Forårets rigeste Pragt, og Léen havde endnu ikke berøvet Grønsværet dets jomfruelige, svulmende Friskhed.

Efter en mild Regn om Natten, duftede Alnaturen os berusende imøde, på samme Tid vi havde det store Panorama til Højre ud over Roskildefjord og Terrænet omkring Bidstrup, det lille Asyl, der ikke som de nuværende massive Palæer virkede forstyrrende i det dejlige Landskab. Og så var vi fri for Støv. Tænk! Om det så var vore Heste, nød de den friske Duft og vrinskede.

Ved Lindenborgkro, dér, hvor Otto Bache i sit storslåede Maleri lader det prægtige Hestekobbel vandre henad Landevejen, drejede vi til Højre og kørte Nord efter langs Vestsiden af Roskildefjord.

Thiele*) fortalte os om Egnens Sagn. Men jeg måtte stoppe ham, da han viste os Stedet, hvor Vognen ved at køre over en Bro ringede på Røverne. Ammen blegnede, og hendes Skræk kunde jo skade vor kære Søn.

Over Lyngby**) kom vi ind på Krabbesholms-Gods. Hér gjorde det os ondt at sé, hvorledes flere af Bønderne, som havde købt

*) I År, 1895, den 13de December, er det 100 År siden, at J. M. Thiele blev født.

**) Lyngby i Hornsherred.

deres Fæstegårde af Trolle, omhuggede Poplerne på Gærderne og sløjfede disse. Men Popler giver jo Brænde, og Gærder Agerjord, hvad der hjælper på Lommen. Den har jo også sit Krav.

På Lindegården modtoges vi som sædvanlig og var hurtigt installerede i vore tarvelige, gammeldags Værelser.

Kort efter lød Gonggonen og på Slaget fire præsiderede Grandmama for Enden af det store, brede Spisebord, det eneste Pragtstykke blandt Lindegårdens Møbler.

Med Suppen anrettet og Kyllingerne trancherede, et Arbejde den gamle Dame vedblev med til efter sit 90de År*), fik vi Asparges.

---

*) På Grandmamas 90de Fødselsdag den 2den Maj 1868 blev der på Lindegården afsungen til Melodien: „Der er et Land, dets Sted er højt mod Noren," følgende Sang:

De gamle Linde omkring Gården frede,
Og mangt et Uvejr gik den smukt forbi!
Den ligger lunt, den kære gamle Rede;
Men Unger er det ej, som er deri! —
Jeg nævner Ingen — men blev Alt adderet,
Man fik en artig lille Sum af År.
Ja, selv den Sidste, som blev installeret,
Forvalter Hansen, er ej fra igår.

Af disse havde Gartner Møller — Geniet — opfostret et Kæmpe-Exemplar, som Grandmama forménte burde tilfalde den, der sagde det mest træffende om Uhyret.

Nu tog det Fart med Kappestriden:

Ja, Alt derinde har fået Tidens Stempel,
Med Sligt sædvanligvis er Tiden flot —
Men sé vor Grandmama nu for Exempel,
Og tilstå så, at Alt det klæder godt! —
Dér sidder smukt hun i sin lille Stue,
Sin lille Verden hun regéerer dér,
Og „ind og hilse paa den gamle Frue“,
Må hvo, der kommer Lindegården nær.

Hun siger vel, „jeg vil ej Hånden røre,“
Og ej vi røre vil ved denne Sag,
Endskjøndt måske vi kunde Vidner føre,
At Hånden mildt hun strækker ud hver Dag. —
Hun siger vel, „jeg kan ej sé og høre,“
Men sér af „Oldebørn“ en yndig Flok,
Og jeg skal love for, de kan sig røre,
Så Oldemoder vist dem hører nok! —

De gamle Linde omkring Gården frede,
I „Lindehuset“ lyder Jubelsang:
Thi dér er Unger i den lille Rede,
Og deres Røst har Lystighed og Klang.
Vi synge med, og Tak, om det Dig fryder,
Og Festens Toner til dit Hjærte nåer!
Vor Hilsen og vor Hyldest til Dig lyder:
Tillykke med halvfemsindstyve År!

„Kolossal!"

„Den er forskreven fra Paris."

„Nej," sagde Thiele, „den er antidiluviansk."

„Jeg beder om Forladelse, den er tvertimod på Moden. Den bærer jo Krinoline."

Med Hilsen fra Grandmama bragte Peter-Tjener mig Dagens Helt, som jeg délte på Langs mellem vor Værtinde og min Hustru.

Eftermiddagen fejredes under Lindetræerne, da mit dårlige Bén generede mig.

Næste Morgen stillede derimod hele Styrken til fælles Udrykning, og jeg blev puttet i en lille Vogn forspændt med et Æsel, en gammel Madam, som Hans Hansen, der endnu ikke var avanceret til Forvalter, holdt i Bidselet, mens „Geniet" Møller stod ved Siden af Vognen for at passe på *mig*.

Den 78de årige Grandmama førte os nu forbi Billardhuset op over Granbakkerne til Plænen foran Kogleriet, hvor nogle slængte sig i det friske Græs, mens andre tog tiltakke med et Par Bænke, og hér solede vi os, omkransede af Syrener og Guldregn med Udsigt til Roskilde Domkirke i Sydøst.

Dérfra drog vi ned ad Bakken til Søerne

med Hans Hansen i Têten ved Siden af sit Æsel. I Begyndelsen gik dette ganske adstadigt, men pludseligt, som stukket af en Bræmse, satte Bæstiet Fart, både på Vognen med mig inden i og paa Hans Hansen, der brølede og strittede imod af alle Livsens Kræfter.

Men hvad hjalp det. Dyret havde, som Kamelen i Ørknen, lugtet Vandet og standsede først ude i Søen, for at drikke. Og det drak!

Heldigvis havde Møller grebet mig ligesom Vognen skulde ud i Vandet, og med begge mine Arme om hans Hals var jeg frelst.

Forskrækket af Hans Hansens Brøl styrtede Selskabet ned ad Bakken. Da man imidlertid fik Øje på Gruppen: Møller-Wilde, på Durkløberen, der med Snuden mellem Åkanderne sugede Vandet i sig, som om den vilde tømme Søen, og på Hans Hansen ude i Vandet med sit rødblomstrede Ansigt, vilde Øjne, og kun manglende Treforken for at se ud som en rasende Havgud, gik Forskrækkelsen over til almindelig Lystighed.

Iøvrigt kostede Affæren mig et Par Buxer til Hans Hansen, der var mødt i Galla til dette vort lille Festtog.

Med Huset fuldt af Gæster gik Lindegårdslivet sin vante Gang med Orden og Disciplin, således som vor bestemte, men hensynsfulde Grandmama havde indrettet det.

Thiele blev hos os i fjorten Dage. Min Hustru og jeg nød hans elskværdige Selskab, om hvilket Fru Camma Rahbek på Bakkegården ved Frederiksberg i et Brev af 13. Desember — Thieles Fødselsdag — 1823 skrev til Thiele — — — —: da De i høi Grad besidder det Talent at gøre Dem elsket af de Mennesker, De er iblandt" o. s. v.

På vore Ture i Haven viste han os de Steder, som havde en Historie. Mést talte han om Grandpapa, navnlig om Alt, hvad denne havde gjort for Lindegården, lige fra de nøgne Sandbanker var en Ørk, til der i dette Sand efterhånden prangede den rigeste Kultur. Thiele endte med begejstret at sige: „Ja, Grandpapa var *grand seigneur*.

og hans Devise burde have været: Kærlighed. Kærlighed til Alt og til Alle*)."

---

*) I et af vore Arkiver er der for nylig i en Jurnal fundet et Brev til Holten, i hvilket Finansministeren, Møsting, skrev: Kære Holten, De må endelig til *imorgen* skaffe os 400,000 Daler." Som bekendt var Danmark i 1813 fallit, og havde ikke Spor af Kredit. Landet fik ikke en Skilling tillåns, uden at Holten, som den Gang var Statsmægler, kautionerede som Selvskyldner. Statskassen lå i Holtens Lomme eller, om man vil, Holtens Lomme var Statskassen.

II

Hvor var vi dog lykkelige! Alt havde jo vendt sig fra Sorg til Glæde siden forrige Efterår, da jeg sejlede til Vestindien. —

Lidt efter lidt bedrede mit Bén sig. Jeg lagde Krykkerne, hjalp mig med en Stok, og da vi havde fået Sønnen døbt, tog jeg til København for at gøre Landtjeneste.

Idet jeg fra Jernbanestationen droskede ind ad Vesterport og kiggede op gennem Frederiksberggade, forekom denne mig ligeså mørk, som København indenfor syntes tom og ikke husede nogen, jeg brød mig om. Og i mit Hjem, langs Volden mellem Vestergade og Studiestræde, gik det mig ligedan. Skallen havde jeg, men Kærnen manglede. Det var uhyggeligt.

I Mondur vandrede jeg så hen på „Gammel-

holm" og op i den gamle Admiralitets-Bygning til Marine-Ministeren.

Da de to Chefer, som før mig havde havt gul Feber i deres Skibe, ved Hjemkomsten fra Vestindien blev dekorerede, ventede jeg, at der også måtte falde noget af til mig, så meget mere som jeg, ved at gå tilsøs med Briggen, havde sparet Udgifterne ved mit Skibs Oplægning i Christianssted og Besætningens Indlogering iland, ikke at tale om, at jeg vedligeholdt Disciplinen bedre tilsøs end ved at lade Mandskabet bo iland.

Veltilmode præsenterede jeg mig for Ministeren, Hr. Michelsen, med de Ord: „Jeg tillader mig at mælde mig hjemkommen og rask."

Ikke så lidt fornemt behagede det Manden at sige: „Jeg — erindrer ikke," og han så' ud, som om Cirklens Kvadratur generede ham.

„Jo," var mit Svar," jeg er kommen hjem fra Vestindien, men faldt ned og forslog mit ene Bén."

„Ah — —e— Ja—e, jeg troer." Og Exellensen bukkede.

Forbavset så' jeg på Manden uden at røre

mig, men da vankede der endnu et Buk med tilhørende Skrabud — og jeg forsvandt sammen med Udsigt til Anerkendelse.

Nu lå Landtjenesten for: Visitation af Nyboders Huse og Vagt på Nyholm.

Denne sidste måtte Kaptejnerne passe; senere magtede Løjtnanterne den; nuomstunder kan Underofficererne det, og inden Enden af vort Århundrede overtager måske nogle Pladshunde Vagten, navnlig, hvis Marinens Værft bliver flyttet og dets Omfang indskrænket, da der er Udsigt til, at Hængebroer over Havnen kan gøre Værftets Grund så værdifuld, at det vilde være uforsvarligt at beholde den.

Fraregnet den berøvede Frihed kunde en Vagtdag godt gælde for en Lysttur, idet Nyholms Hovedvagt havde en Beliggenhed, der ikke let fandtes Mage til..

Da Lynetten den Gang ikke var landfast, ragede den befæstede Vold uden om Hovedvagts-Bygningen med sin store Krone oven på Tårnet, lige op fra Søen i Vest, Nord og Øst, beplantet med smukke, skyggefulde Træer.

Fra Vagten havde man i Vest hele Flådens

Leje med vore Linieskibe, Fregatter, Korvetter, Brigger, Skonnerter og Dampskibe, der paraderede ud imod Havnen, Koffardiskibene og Byen. Udenfor Toldboden skød Kastellet tilvejrs oven over Langelinie, og længere borte havde Øjet en vid Tumleplads op mod Hvéen og Kronborg. Men hvad var der ikke tilbage, inden man, efter at have synet svenske Kysten, standsede nede ved Østersøen for at trække Øjet til sig op over Amager og Saltholm? Og man havde god Tid på sin Vagt til at glæde sig over Hovedvagtens Beliggenhed, ikke ulig Capris i Golfen ved Napoli.

Vagtlokalet, to store, høje Værelser, var godt udhalet med alle Slags Bekvemmeligheder og et udmærket Indbo, som Officererne selv havde anskaffet.

Tjenesten kunde overkommes. Skiftevis blev den besørget af de to Oppassere, Krum og Brenø, i Forening med en Sergent, kommanderende Soldater-Vagten, og en Kanonér, som foruden Skytset på Volden besørgede Skriveriet.

Dagen gik også meget behageligt med at modtage og beværte Kammerater og Bekendte

for om Natten at sove uforstyrret paa en velrédt, god Sovesofa.

Det eneste man *selv* måtte gøre var at hilse paa Admiralen, *Holmens Chef*, når han paa sin Inspektion passerede Vagten. Man havde da at mælde: „Intet at mælde, Hr. Admiral.“

At have Vagt paa Nyholm var således ikke at foragte, ligemeget om vor Tyran, Vinterkulden, havde lænkebundet Sund og Hav med Is og Sne, eller man om Sommeren på en solklar Dag lod Øjet følge de mange Sejlere, der passerede, og ikke mindre når man en Måneskins-Aften i August drak The med Familie og Venner oppe på Volden. Da var det i stille Vejr ligeså bedårende at betragte den blanke Havflade som at høre et Anker falde, Kættingen følge efter, en Skibshund gø, Åreslagene fra en Robåd og om Torsdagen Musiken på Kastelsvolden. —

Visitationen af Nyboderhusene kunde derimod være hård nok. Sammen med vor brave Sergent Madsen kom jeg på et sådant Eftersyn en Dag ind i en Stueétage. Da Madsen åbnede Døren til Lejligheden, modtog en kvælende, pestagtig Stank os.

På Kanten af en Seng, med ikke andet i end gammel Halm, sad en Dilirist. Han forsøgte at rejse sig, men faldt sammen og blev hængende over Sengen som en Klud.

Midt paa et uhumsk Bord stod et Lys i en af Brændevin halvfuld Flaske. Og bag et Par Vrag af Stole skjulte, fire næsten nøgne, forhungrede Småpiger sig. Alt var Smuds og Elendighed

Manden skulde selvfølgelig tilrettevises, men jeg kunde ikke sige et hårdt Ord til dette fortabte, stakkels Menneske, der, brudt paa Sjæl og Legem, var færdig med Livet.

For at lindre lidt på Nøden, eller rettere på mig selv, gav jeg det ældste Barn en Daler med de Ord: „Giv den til Din Moder.“

„Til Moder?! Moér — er jo død for længe siden.“

Da vi kom ud derfra, vilde Madsen føre mig ovenpå til en anden Beboer, men jeg trængte til frisk Luft og til at klare mine Tanker.

Så åbnede Madsen Døren til 1ste Sals Trappe. Denne var belagt med Løbetæppe og førte op til et lille Køkken, skinnende som

Sølv, mens Tallerkenrækken stod fuld af blomstrende Fajance.

Madsen bankede på, en kvindelig Stemme sagde: Kom ind — og vi stod foran en Dame, der broderede.

Havde jeg beundret Køkkenet, faldt jeg i Forbavselse over de to Værelser. Hér var Alt ordnet som på et Musæum.

Nede på Gaden sagde Madsen: „Kaptejnen troer vist, at de deroppe er rige Folk.“

„Ja, selvfølgelig.“

„Nej, han i Stuen og Madammens Mand er ligestillede Smedesvende af 1ste Klasse med samme Gage, men deroppe drikker de Vand — forneden kun Brændevin.“

Hér var Stof til Betragtninger.

1857-1860

III

Efter i et Par Uger at have gjort sex Extravagter fik jeg Permission, tog ud til vort Eldorado og nød Livet.

Men lidt efter lidt blev det mig klart, at dette Driverliv ikke kunde gå i Længden, og at jeg, for at stå som Mand overfor min Hustru, måtte arbejde, måtte gøre Gavn.

I Sverig havde jeg sét alle Byerne ved Skærgården befaret af Dampbåde, og da Nykøbing, Frederiksværk, Frederikssund og Roskilde lå ved Isefjorden med København i Ryggen, tog jeg fat på at sætte et Dampskib i Gang på Fjorden.

Et Aktieselskab blev dannet, en Bestyrelse valgt, et Dampskib købt i London og hentet af Løjtnant N. Jacobsen*) som Fører af Skibet,

---

*) Kommandør Jacobsen, Direktør ved et Assurance-Selskab.

der opkaldtes efter Hs. Majestæt Kong Frederik VII.

Bestyrelsen havde imidlertid mange Vanskeligheder at overvinde: den manglede Driftskapital. Og det blev dyrt at bygge en, om også let, så dog 1300 Alen lang Landgangsbro ved Frederiksværk og en solidere ved Gershøj, på samme Tid der måtte etableres en Forbindelse pr. Axe mellem Roskilde-Havn og den højtliggende Banegård. Men det værste var dog, at på Anløbsstederne fordredes så store Vareafgifter, at Godstrafiken blev ubetydelig.

Landboernes Frygt for vort Uhyre af et Skib med både Ild, Røg og Damp måtte også bekæmpes. Dette blev forsøgt gennem Ungdommen ved at give Landsbyernes Skolebørn fri Rejse til Roskilde med Besøg i Domkirken som Tilgift.

Da en af disse Skoler en Dag returnerede, og Dampskibet kom sejlende over mod Gershøj, stod jeg inde i Byen på Toppen af en Bakke. Hér hørte jeg en Moder til et af Skolebørnene sige: „Nej dog, Ane Christine, lad os gå lidt tilbage, man kan aldrig vide, hvad Spetakelet finder på og måske kravler op til

os.“ — Og de gik tilbage — men Konen har måske havt en lille Fornemmelse af Justitsråd Gardes Amfibiedampbåde i Lyngby.

Havde man ikke anerkendt den Måde, på hvilken jeg klarede den gule Feber ombord i Briggen Ørnen, gik det mig ikke bedre med Dampskibet Frederik VII.

På en Lysttur fra Roskilde til Frederiksværk med 300 Passagerer tog jeg ved Torp ombord i Dampskibet. Næppe kom jeg over Faldrébet, før en Sejlbåd gik tilbunds under en Stormbyge, og da Manden i Fartøjet forsvandt, antog vi, at han var druknet.

Lidt efter klatrede han imidlertid op ad Masten, som med Toppen ragede en Alen oven over Vandet, og dér sad han, men fik stadig væk en Skylle over sig af de iltre Bølger.

Kønig, der havde afløst Jacobsen som Kaptejn, stoppede øjeblikkelig Maskinen og lod sit eneste lille Fartøj fire af, men ved et Uheld løb det fuldt af Vand. Jeg sprang alligevel ned i Båden og satte af efter forgæves at have anmodet en ung Sømand om at følge med.

Der var et godt Stykke at ro, da „Frede-

rik VII" lå indeklemt i det udgravede Løb Syd for Frederikssund uden at kunne vende for at gå hen til Båden. Og med Sø og Vind imod var det et strængt Arbejde at få mit med Vand fyldte Fartøj frem.

Jeg nåede dog mit Mål, og under rungende Hurra fra Dampskibet tog den Skibbrudne med den ene Hånd fat i Stævnen på mit Fartøj, og var frelst.

En Minut senere kom en større Båd hen til os. Med god Vind var den gået ud fra Torp og bragte os nu ombord i Dampskibet, hvor vi blev modtagne med Begejstring af Passagererne, blandt hvilke „gamle Hartmanns" smukke Døtre gav hele Selskabet Relief.

To af mine Kolleger i Bestyrelsen, P. C. A. Koch og Waterskout. Kaptejn Paulsen, Svigerfader til Minister Nellemann, anmældte det Passerede til Justits-Minister Leuning for at jeg kunde få Medaljen — men den fik jeg ikke heller.

Efter Forløbet af et År og sex Dage svarede Leuning: — — — „At Ministeriet yder den Uforfærdethed og Åndsnærværelse, Kaptejn Lt. Wilde har lagt for Dagen, sin

fulde Anerkendelse, men at Man ikke i de gældende Regler har Hjemmel til at tilstå ham Medaljen, da det ikke kan ansés godtgjort, at Vedkommende er blevet reddet ved *hans* Anstrængelser."

Afslaget var begrundet i, at Folkene fra Torp påstod, at de havde reddet ikke alene den Skibbrudne, men også *mig!*

Jeg fik dog Oprejsning. Men der måtte en Konge til.

Hen på Efteråret lod Frederik VII. mig kalde op på Christiansborg.

„Goddag, Wilde. Kan Du på Torsdag sejle mig med Dampskibet fra Roskilde op til Jægerspris?"

„Javel, Deres Majestæt, dog ikke senere end Klokken to."

„Godt. Du véd jeg er præcis, men jeg vil ha' lidt Frokost ombord."

„Deres Majestæt skal få den sædvanlige, en halv stegt Kylling og koldt Bord."

„Ja, så ikke heller mere."

„Nej, men jeg beder Deres Majestæt om *ikke* at medtage Portvin og gammel Rum, men derimod at drikke *min.*"

„Ja, det er nu sådan sin egen Sag."

„Med mit Hoved indestår jeg for, at Deres Majestæt som min ophøjede Gæst skal blive tilfreds.“

„Det er dristigt! — Men lad gå. —

Den næste Torsdag Klokken to lå Dampskibet parat i Roskilde Havn, men med Undtagelse af Tjenerskabet var der ikke Spor af Konge.

Hs. Majestæt havde ikke gjort Regning på Roskilde Byråd, Borgmester og Provst. Først da enhver af disse havde afleveret en Tale, kørte Kongen fra Jernbanen ned til Havnen i flyvende Galop.

Men hér stod Havne-Kommissionen som en Mur mellem Dampskibet og Majestætens Vogn — og Justitsråd Fritz holdt ikke korte Taler.

Da vi endelig fik kastet los og kom igang, sagde Kongen: „Det blev lidt sént, men det er ikke min Skyld. Kan Kaptejn Kønig imidlertid ikke finde Vej i Mørke, tager jeg Kommandoen.“

„Så er jeg fuldstændig rolig, Deres Majestæt.“

Kongen misforstod mig og antog mine Ord for en Kompliment. Det var de ikke.

Jeg ménte kun, at hvis Kongen tog Kommandoen og gjorde Havari på Skibet, måtte Hofkassen betale Fornøjelsen.

Frokosten lod til at smage Kongen, der pludselig udbrød: „Men Din Portvin!“ Jeg skænkede, og Glasset blev tømt med de Ord: „Hvad Portvinen angåer, er Dit Hoved frelst.“

„Ja, Deres Majestæt, men den gamle Rum.“

„Kom med den.“

Kongen nippede til den, slog fornøjet et lille Smæld med Tungen, tømte Glasset og nikkede veltilfreds.

Majestæten og Følget havde næppe rejst sig fra Bordet, før min gode Ven, Konferensråd, Livlæge Lund tog mig tilside og bebrejdede mig, at jeg ikke havde udbragt Kongens og Grevindens Skål.

Et Øjeblik efter var Bordet dækket igen med en stor Lagkage, Vindruer og andre Frugter, Grandmama havde sendt mig, men som jeg rigtignok havde tiltænkt Familien derhjemme. Nu blev de ofrede til „Konge og Fædreland.“

Min gamle Madeira gjorde hér god Gavn, og i *den* udbragte jeg Skålen, der endte såle-

des: „Og med et Leve for Kong Frederik VII., slutter jeg med de bedste Ønsker for Deres Majestæts *Hus.*"

Uagtet det efterhånden var blevet mørkt, havde Kønig listet sig gennem det udgravede Dyb. Da vi kom hen i Nærheden af Frederikssund, gik Kongen ledsaget af Adjudant Moltke op på Dækket, hvorfra der et Øjeblik efter blev kaldt på mig, som sad nede i Kahytten hos Følget.

Kongen stod alene på Agterdækket. Som jeg mældte mig, satte Hs. Majestæt Ridderkorset på mit Bryst, tog min Hånd og sagde: „Du har fortjent det for længe siden, men der har været *Nogen* imellem os. Nu skal Du have det — og af Din Konges egen Hånd."

Hs. Majestæt fik lige udtalt, så dundrede en Salut inde fra Frederikssund, og samtidig blev den af Mennesker propfulde Havn oplyst med Begfakler.

Da vi kom nærmere, og Byfoged Brix havde udbragt et Leve for Kong Frederik VII., ledsaget af vældige Hurraer, takkede Majestæten på sin sædvanlige ligefremme og

hjærtelige Maade, hvorpaa vi sejlede over til Jægerspris-Siden.

Ifølge Tilsigelse mødte jeg oppe på Slottet Klokken halvsyv. Sagde jeg, at Grevindens Lykønskning rørte mig, gik jeg uden om Sandheden. Hendes Nåde syntes at være i mindre godt Humør, ja hélt ud mere end misfornøjet.

Kongen gjorde sit for at bøde herpå. Blandt andet: Som vi alle var i travl Virksomhed med vore Østers, fremviste Hs. Majestæt et Søm og sagde til Hofmarskalken: „Se hér Du, et Tretommespiger, det lå inden i min Østers. Hvordan kan det gå til?“

Med den størst mulige Ro svarede Løvenskjold: „Det er ikke så underligt i denne Tid, hvor så mange Skibe forliser. Dyret må have forslugt sig på et Vrag, Deres Majestæt.“

Kom jeg veltilfreds hjem til København, havde jeg dog størst Glæde af at høre min Hustru ligesom Kongen udtale, at jeg for længe siden havde fortjent en sådan Anerkendelse.

Jeg vilde være utaknemlig mod Kong

Frederik VII, hvis jeg ikke i mine „Livserindringer“ omtalte, hvorledes Hs. Majestæt, når vi mødtes, lod mig kalde og underholdt sig med mig.

Da Hs. Majestæt højtideligt åbnede vor nye Dok, kommanderede jeg en Afdeling af det honnørgørende Mandskab.

Kongen, der kom lidt for tidligt, sagde til Marine-Minister Michelsen, efter at have modtaget Mældinger fra Spidserne: „Værsgo og skaf mig fat i Wilde,“ og den højfornemme Mand måtte selv ulejlige sig hen til mig: „Hs. Majestæt har behaget at ville tale med Hr. Kaptejn-Løjtnanten. Må jeg bede Dem om at aflevere Kommandoen til Deres Næstkommanderende og følge med mig.“

Med et „halvt Hestehoved“ bag Ministeren stod jeg så foran Hs. Majestæt, der tronede ganske ene på en Estrade midt imellem to for det fine Publikum oprejste Tribuner.

„Goddag Wilde: hvordan har Du det?“

„Deres Majestæt! Altid godt, når min Konge lader mig kalde.“

Michelsen, som formodenlig ventede, at der ogsaa skulde falde noget af til ham, når

jeg fik Rejsepas, blev stående. Ministeren må imidlertid have skiftet Mening. Han trak sig stiltiende tilbage, overladende Valpladsen til Kongen og min Ringhed, som først dimiteredes, da Højtideligheden begyndte.

At dette Møde med Hr. Michelsen glædede mig, er vel ikke uforståeligt?

* *
*

Det var heldigt, at Isefjordsfarten kom istand før Krisen 1857. Under dennes Eftervéer havde det været umuligt at få Folk til at tegne Aktier, da de fleste tabte Hovedet og gemte Pengene. Til Exempel:

Som jeg en Dag skulde afgå med Toget fra Roskilde til København, styrtede en tyk Herre ind til mig i Kupéen. Han var blussende rød og så' fortvivlet ud.

„Men hvad er der dog ivejen, Helmers?“

„Jeg er en ruineret Mand!“

„Hvordan?“

„Man har opsagt mig en Prioritét på 11,000 Rigsdaler. Og hvor skal jeg få dem?“

„Men Mand dog! De ejer jo to prægtige

Godser, Overbjærg og Pagterold. Uden at besidde sådanne Herligheder er jeg overbevist om at kunne drive Pengene op til mig selv."

„Vil De da ikke forsøge det til mig?"

„Jo, med Fornøjelse."

Han så tvivlende på mig, fulgte med i København til Gammeltorv og blev stående i Porten, mens jeg gik op til Prokurator. Justitsråd Dahl.

„Goddag. Jeg skulde gerne låne nogle Penge."

„Nå, kommer De nu også ligesom de Andre?"

„Ja, men det er ikke til mig selv; jeg låner aldrig. Nej, det er til en Godsejer, som må have 11,000 Daler for at kunne indfri en opsagt Priorítét. Kan han få dem?"

„Ja, det kommer an på, hvem det er."

„Det er Helmers."

„Nej, ham kan jeg ikke lide!"

„Farvel," og jeg var hurtig ude af Døren og oppe hos min Ven, Prokurator d'Auchamp, der boede lige ovenover Dahl.

„Goddag. De vilde vel ikke være så elskværdig at låne mig nogle Penge."

„Jo, meget gærne. Hvormange vil De have?“

„11,000 Daler.“

„Er Deres Gæld så stor?“

„Ikke fuldt, og det er ikke heller til mig selv.“ Han blev nu sat ind i Sagen, og jeg berørte Dahls Afslag, vis på, at dette vilde ægge d'Auchamp, Dahls Konkurrent.

Efter at jeg ude på Trappen havde kaldt på Helmers, foer Tykkerten som et Lyn op til mig, men med et Ansigt, der spurgte: Er jeg købt eller solgt?

Det lettede imidlertid, at d'Auchamp havde lovet Pengene, og da Helmers hørte, at han slap med 4 pCt., blev han så forbavset, at den gode Mand — hélt glemte at takke mig.

* * *

Samtidig med Etableringen af Dampskibsfarten på Isefjorden indrettede jeg en daglig Postforbindelse mellem Hornsherred og Roskilde.

I gamle Dage havde Lindegårds-Egnen kun havt én Gang ugenlig Post til og fra

Roskilde, „Svanholmsposten“: men i det på Begivenheder så rige Revolutionsår 1848 fordoblede gamle Holten denne Postgang, således, at Postkontrahenten kørte 18 Mil om Ugen.

Dette fik jeg nu forandret til daglig Kørsel på Gershøj, hvilket kun gav en Forøgelse af 4 Mil ugenlig. Ombord i Dampskibet sejlede så Kontrahenten med Passagérer, Post og Gods mellem Gershøj og Roskilde.

Da kun den østlige Del af Herredet nød godt af „Svanholmsposten“, oprettede jeg en vestlig Postrute, „Lyngerupposten“, over Overbjærg, Egholm, Sæby og Gershøj på samme Vilkår som „Svanholmspostens.“

Fra disse Postruter, som begge lå i Nord og Syd, udgik gående Postbude i Vest og Øst, hvorved de fleste Steder i Hornsherred fik daglig Post, mens Vognene forsynede Dampskibet med Passagerer.

Dette vilde aldrig være nået uden kraftig Bistand af den nye Postinspektør, nuværende Overpostmester H. G. Petersen.

Ved et rigtigt Syn af den Kommiterede, Etatsråd Hjorth, avancerede Petersen fra et

ringere Embede i Postvæsenet til Postinspektør for Østifterne og Hertugdømmet Slesvig.

Som sådan gjorde han ved sit desiderede Talent, uopslidelige Arbejdsevne og indgående Studium af det prøjsiske Postvæsen mere for vort eget end alle de Andre tilsammen, fra den Højeste til den Laveste.

Men dette indrømmede selvfølgelig Petersens Kolleger ikke, og navnlig så' de studerede Herrer i Overbestyrelsen skævt til den rastløse Sideordnede.

Mit Samarbejde med Petersen, den nærmeste Tilsynsmand med min Postidræt, gav mig imidlertid rig Lejlighed til at se hans eminente Dygtighed og den store Afstand mellem ham og hans officielle Foresatte og Kolleger, der så' på mit Arbejde med en vis fornem, vranten Passivitét.

Men med denne min høje Mening om Petersen stod jeg temmelig ene — Tiden havde jo endnu ikke givet mig et sådant Overmål af Ret som nu. Da skete det, at en gammel Embedsmand i Overbestyrelsen gik af, og at hans Kolleger samledes til et Afskedsgilde for ham i Forening med Spidserne af det københavnske Postvæsen. Der

blev naturligvis udbragt de ved sådanne Lejligheder sædvanlige officielle Skåler for Alle lige ned til de Laveste på Stigen. Men den Mand, som fremfor Alle fortjente at fremhæves, var ikke bleven nævnt med et Ord. Indtil en endnu ung Mand, Joseph Michaelsen, der kun havde været ansat i Overbestyrelsen en kort Tid, dog længe nok til, at der i hans Hoved — ikke blot havde dannet sig et rigtigt Skøn over Petersens Værd, men også over den geniale Planlægning af den *Verdens-Postreform*, for hvilken Andre have fået Lov til at tage hele Æren — rejste sig og talte omtrent sådan: „Det tilkommer ikke mig at udbringe Skålen for Østifternes Postinspektør. Jeg har været for kort Tid i Overbestyrelsen til at tiltro mig Ret til at fremhæve denne Embedsmands Kvalifikationer. Jeg indskrænker mig derfor til i al Almindelighed at henlede Selskabets Opmærksomhed på den Snor, der plejer at hænge bagved den broderede Klokkestreng, og i hvilken Snor man til dagligdags har at trække, når man skal bruge Klokken. Men da Skålen skal gælde en Person og ikke en Snor, beder jeg

Selskabet drikke et Glas for Østifternes Postinspektør." — Bum!

Jeg havde således fået Samstemning fra kompetent Side, thi Hr. Joseph Michaelsen har som bekendt godtgjort at kunne sé. Og når ikke heller han har fået den rette Løn for sin geniale Tanke, så ligger Hindringen, hvor den altid ligger for sand Fortjeneste, og hvor den derfor også lå, da for mange År siden Danmarks eneste Talent i Postetaten, H. G. Petersen, standsedes på Vejen til General-Direktoratet: i — — — — nu kan Enhver fylde disse Streger ud efter Behag.

* * *

Skøndt jeg aldrig har udholdt at sidde med en Snøre i Hånden for at trække en ulykkelig Fisk op af Vandet, har jeg alligevel interesseret mig for Fiskeriet, navnlig for Havfiskeriet.

Med Dampskibsfarten i Orden tog jeg også fat på at etablere et Havfiskeri fra Lejerne ved Isefjorden.

Af Indenrigs-Ministeriet fik jeg 400 Rigs-

daler, og Skolelærer Brammer i Carlsminde stod mig bi med Råd og Dåd.

„Hejen", et stort Dæksfartøj, blev købt og, efter at være udrustet, overladt Fiskerne til fri Afbenyttelse i Nordsøen.

Men de turde Intet vove og vilde ikke gå tilsøs uden med fuld Kost og Hyre — så kunde *jeg* disponere over Udbyttet.

Nu blev det *mig*, som ikke turde vove, og jeg var lige ved at opgive det Hele, da der kom uventet Hjælp.

Konferensråd Lund, Livlægen, sagde mig, at han underhånden havde erfaret, at Kongen kunde ønske at bidrage sit til, at Nordsøfiskeriet kom istand, men vilde have en Opfordring dertil.

Jeg spildte ikke Tiden, mældte mig på Christiansborg, fik Audiens, forklarede Kongen mit Ærinde og endte med: „Jeg tillader mig derfor at anmode Deres Majestæt om en Håndsrækning."

„Ja, så gærne," og i samme Nu gjorde Kongen et dybt Gréb ned i sin højre Buxelomme og stak mig hurtigt en To-trediedels Specie i Hånden med et venligt: Værs'go.

„Ja, mange Tak, Deres Majestæt, men

den beholder jeg selv til Erindring. Nej, jeg skulde gerne have en lille Sum til Fiskeriet."

„Hvormeget vil Du da have?"

„Helst så meget som muligt."

„Ikke mere?" Og Frederik VII lo.

„Nej Tak, Deres Majestæt. Det kunde let blive for meget, men et Par hundrede Daler måske?"

„Du skal få tre, og dem kan Du hente hos Klemp, Etatsråden."

„Mange Tak."

Atten Fiskere gik nu med „Hejen" op under Norskekysten og fiskede, men ikke meget mere end hvad de selv fortærede. Forsøget kostede mig over 1000 Rigsdaler og den ihærdige Brammer, foruden frugtesløse Overtalelser, et utroligt Skriveri. Så havde dette Fiskeri Slut.

* * *

Men jeg fik mere at bestille ved selv at gøre mig til Skibs-Konstruktør, da jeg som sådan måtte arbejde på bar Bund.

Spørgsmålet, om vi skulde bygge Skrue-Linieskibe eller nøjes med Skrue-Fregatter, førte mig ind på dette Område, dog mest

den Anskuelse, der søgte at gøre sig gældende, at vore Skrue-Linieskibe med kun 21 Fods Dybgående vilde blive for ranke under Sejl.

Under-Fabrikmesteren, afdøde Orlogs-Kaptejn Gotlieb Schønhejder, Broder til den nulevende Admiral, havde indleveret en Tegning til et Skrue-Linieskib, men den blev ikke antaget — Skibet forméntes at ville blive for rankt.

Jeg rådede da Schønhejder til at sætte fire lave Rejsninger i Skibet og på disse fordele Sejlarealet: men det vilde han ikke.

Og deri havde han vistnok Ret. Ja—e, havde han været *Over-* istedet for *Under-* Fabrikmester — det havde været en anden Sag.

Så kunde jeg ikke dy mig og tog fat. Selv gjorde jeg Udkast, og Tønnesen, nuværende Inspektør ved det Tekniske Selskabs Skole, assisteret af tre Mand, udførte Beregningerne. Det var ikke billigt.

Resultatet blev Tegningen til et Skrue-Linieskib med ret opstående For- og Agterstævn, fire Master, svære Kanoner, Stående-

Gods af Jern, m. m., således som det findes i „Arkiv for Søvæsen“.

Selvfølgelig kasserede Konstruktions-Kommissionen Tegningen, og Majoritéten vilde ikke engang tillade Minoritéten at takke mig for Ulejligheden.

Og bedre gik det ikke mit Forslag til en større Damp-Kanonbåd med *fire* svære drejende Kanoner og fire Master.

Admiral Irminger gjorde mig imidlertid den Ære, da vi en Dag mødtes, at skrå tvers over Gaden og sige: „Man har i Begyndelsen trukket på Smilebåndet ad Deres mange nye Idéer, men nu begynder man dog så småt at godkende dem. Gratulerer.“

Den gamle Søofficers Ros glædede mig. Irmingers ærlige Ligefremhed var jo, trods det, at han fra sine yngste Dage havde levet ved Hoffet, slået fast. På Irmingers Ord kunde man stole.

Med Fornemmelse af, at der forestod Krigsskibene en Revolution med Hensyn til fuldstændig at afskaffe Sejlene som Bevægkraft, og at Skibsskrogene måtte beskyttes med Panser mod de nye, enorme Arm-

strongske Kanoner, opgav jeg ikke Ævret, spekulerede og fik den Tilfredsstillelse i Principet at være Opfinder af Tårnskibet.

Da jeg viste min Tegning til Konstruktøren af Melchiors Vestfarere og sagde, at med nogle få sådanne Skibe kunde Spanierne tilbageerobre Gibraltar, svarede han: „Ja—e, når Skibene blot kunde gå tilsøs.“

Og samme Mening havde Marinens Konstruktions-Kommission. To År efter gik et Tårnskib over Atlanten.

Da vor Marine-Minister afviste Tegningen, sendte jeg den til Udstillingen i London og fik, efter at denne var sluttet, gennem vort Indenrigs-Ministerium en velvillig Anerkendelse.

Endnu en Tilfredsstillelse havde jeg. Da Træ-Linieskibet Dannebrog skulde gøres om til Panserskib, benyttede man ved Påsættelsen af Skruen og Roret den „Arbejdsteggning“, jeg havde ladet kongelig Skibsbygger Petersen udarbejde.

Min Ven, Under-Fabrikmesteren, der viste mig Dannebrog, mens Skibet blev forandret i Dokken, blev meget forundret, da jeg sagde: „I har glemt de to Blyantsstreger.“

„Hvadbehager?“

„Jo, sér Du. De forestiller to svære Jernstræbere, uden hvilke hele Stasen, Skrue og Ror, bliver slået af i svær Sø.“

Og Blyantsstregerne kom til deres Ret.

Om en Forlægning af Rokanonfartøjerne til vore mange Kyster og om en Dél andet skrev jeg i Berlingske.

Samme Aften Artiklen sluttedes, var der stort Bal hos Arveprins Ferdinand og Arveprinsesse Caroline. Påklædning: Civil. Kong Frederik VII. bad sig undskyldt, men Aftenen før Ballet anmældte Hs. Majestæt imidlertid sin Ankomst — i Uniform.

Nu blev der Halløj. Alle de indbudte Herrer måtte underrettes om den forandrede Påklædning, og de stakkels Tilsiger-Betjente fik Benene rørte.

Sagen var, at Frederik VII., stødt over at man ikke havde spurgt om, hvilken Dragt Hs. Majestæt behagede at møde i, vilde give Vedkommende en lille *avis* desangående.

Kongen kom i stram Uniform og gik i ligeså stramt Humør op på en Forhøjning uden at indlade sig med andre end Grev

Christian Danneskjold, Faderen til den nuværende Ihændehaver af Samsø.

Da jeg valsede forbi Kongen, kaldte Majestæten på mig og sagde, da jeg kom hen til Forhøjningen:

„Jeg har læst Dine Artikler i Berlingske og billiger hvert Ord, Du har skrevet.“

Den næste Dag mødte jeg på Kongens-Nytorv to Søofficerer.

Den Ældste: „Hva' Fan' ska' det betyde at skrive i de forbandede Blade?“

„Ja, hvor ellers?“

Den Yngste: „Hvis jeg var Minister,“ hvad han forresten blev, „vankede der Afsked.“

„Mon?“

„Ja, ganske vist.“

„Nej. Gu' om der gjorde, for Hs. Majestæt Kongen sagde iaftes til mig, at hvad jeg havde skrevet var rigtig godt. Farvel.“

IV

I disse Åringer tilbragte vi som altid Sommeren på Lindegården og Vinteren ved Vestervold.

En stor Glæde var det mig her at kunne gengælde, om også kun i ringe Mål, lidt af den Gæstfrihed, jeg havde modtaget i Vestindien, og Familierne Güllich, Heyliger og Newton var blandt vore Gæster.

Men under de små, indeklemte Forhold herhjemme knéb det med at få Balance i Opgørelsen. Dertil havde Forholdene i Vestindien været for fyldige under den høje Himmel, de åbne Huse, den overdådige Natur, ikke at tale om det varme, tropiske Hjærte, der til enhver Tid og på alle Måder lagde sig i Selen for os Officerer. Men jeg føler mig også som en Skyldner, der aldrig fåer sin Gæld betalt. —

Da vi flyttede ind ved Vestervold, ejede

Gamst og Lund Stedet, men de solgte det til Justitsråd Faber, Forfatteren til „Dengang jeg drog afsted.“

Med Undtagelse af, at han lige strax i al Gemytlighed forhøjede min Husleje med 43 pCt., var han en meget elskværdig Vært, og sammen med vor fælles Ven, Statsbogholderen, Etatsråd Einer Schiern, tilbragte v mange muntre Timer.

En Dag hos mig sagde Schiern til min Hustru: „Jeg har altid troet, at Alexander kun var et Fornøjelses-Menneske. Men efter at have læst hans Arbejde i „Arkiv for Søvæsen,“ sér jeg, at han er mere end det.“

Dette anfører jeg, fordi denne Anerkendelse styrkede mit Forsæt i at fare fort.

Om Sommeren, når jeg var nødt til at gøre Tjeneste inde i København, og vor fortræffelige Amalie sørgede for mig, så jeg af og til nogle Venner hos mig til Middag, og da navnlig, foruden Faber og Shiern, Maleren Rump, Goldschmidt og C. V. Rimestad.

Mest Fornøjelse havde jeg af at være ene med de to Sidstnævnte.

De to Herrer syntes egenlig ikke videre om hinanden og var som oftest uenige. Når

de da stredes. fægtede Goldschmidt med den fine, spidse Kårde, C. V. Rimestad derimod med et dundrende bredt Næveslag, og Koncerten lød som Pikolofløjten mod fuld Tyrkisk Musik, uden at jeg dog kan sige, hvem der bar Sejren hjem.

I Reglen disputeredes om Homer, Horats, Cicero og andre lige så gamle Herrer.

Når Rump var tilstede, sad denne fine, elskværdige Kunstner og hørte ligesom jeg stille til. Men én Gang fløj han dog op mod Goldschmidt, der kritiserede, jeg troer, Correggio. Goldschmidt var jo ikke fri for at ville vide Beskéd med Alt og Alle og udtalte sig tidt kuriøst om Kunst og Kunstnere. Men nu traf han i Rump en Løve og måtte tie. Noget der ikke lå for den iltre Goldschmidt.

V

Skøndt jeg jo havde nok at gøre, vilde jeg også være Politiker, vilde ind i Rigsdagen, og da Molboerne havde en Plads ledig, rejste jeg over til et Prøvevalg i Ebeltoft med Tilbud af mine *bona officia*.

Vi var sex om Budet, én Præst, to Skolelærere, to Bønder og jeg. En af Lærerne bad mig bønligt om at vige til Fordél for ham, da han i Rigsdagen vilde bruge Diæterne og Tiden til at få sin Examen.

Efter at jeg havde talt til en stor Forsamling og lovet Guld og grønne Skove, spurgte man mig, om jeg vilde sørge for, at Bønderne, ifølge Lov, kunde få Lån i deres Landejendomme til 3 pCt.

„Ja," lød mit Svar, „det kan måske lade sig gøre, men så må d'Herrer til Gengæld også sælge Sæd, Smør og Svin til forud bestemte Priser."

Under en skraldende Latter og lystig Piben til Straf for denne Udtalelse brast Talertribunen sønder og sammen, og jeg forsvandt Side om Side med en Kollega i en af de to Vogne, som dannede Tribunens Underlag.

Med en forslået Arm og en flænget, tilsmudset Frakke måtte jeg trække mig ud af Slaget og opgive det beskedne Ønske at repræsentere Molboerne på Thinge.

Jeg fik imidlertid Oprejsning. En stor Del af Befolkningen ved Isefjorden vilde have mig til Rigsdagsmand og lovede at støtte mit Valg.

Fra Barn af havde jeg som alle til det Militære opdragne Drenge været stokkonservativ. „Gud, Konge og Fædreland“ betød for mig kun *Kongen*.

Trods denne Følelse sympatiserede jeg alligevel med den græske Opstand og blev lyksalig, da den franske, engelske og russiske Flåde i Forening ødelagde den tyrkiske i Bugten ved Navarino 1827. Revolutionen i 1830, Belgiens Frigivelse og Polakkernes Rejsning gav mig også et friere Blik og udvidede min Horizont, dog ikke mere end, at jeg

under Christian VIII. endnu holdt på Enevoldsmagten.

1848 rev mig imidlertid med. Nytårsmorgen drog jeg ind under Italiens høje, klare Luft og blev Vidne til Italienernes begejstrede Anstrængelser for at afryste det fremmede Åg og deres egne Fyrsters Tyranni. Mest betog mig dog Pio IX.s smukke, ædle Optræden, og det så meget, at jeg efter min Hjemkomst, da Kong Frederik VII. havde frasagt sig Enevoldsmagten, og Krigen var udbrudt, blev Frihedsmand, séende ligeså meget op til Tscherning og Lessøe som Italienerne til Pio IX.

Da mit Valg forestod, var jeg nærmest National-Liberal og vedblev at være det under Frederik VII.

Efter denne Konges Død har jeg ikke déltaget i den aktive Politik, men har i mit stille Sind beundret Gladstone, Gambetta og Garibaldi som de rette Banebrydere, på samme Tid jeg banlyste Bismarcks jernbesporede Junkerhæl. Hvorledes jeg nutildags sér på Spørgsmålene med Hensyn til progressiv Skat, hemmelig Afstemning, Valg om Søndagen, Indskrænkning af Arméen, Udvidelse

af Flåden og meget Andet, har jo, gammel som jeg er, ikke Spor af Betydning.

Dengang jeg gik til Valg, havde vi to politiske Partier: „De National-Liberale“, der hovedsagelig bestod af de Studerede og de såkaldte Dannede, og „Bondevennerne“, Bønderne, bag hvilke Godsejerne stod og så' til med lignende Følelser som Legitimisterne i Frankrig overfor Borger-Republiken.

I hvilket af disse Partier Alménvellet var bedst til Huse, véd jeg ikke, men at Bondevennerne blev kaldte „Transtøvlerne“, satte ondt Blod.

Valget skulde foregå i Frederikssund, hvis Folkethingsmand var død under Rigsdagssamlingen.

Strax efter Udskrivningen af Valget begyndte Agitationen, og da Møder sammmenkaldtes til bestemt Dag og Klokkeslet, måtte man rejse ud på Landet, ihvordan Vejret end var.

På min første Tur tog jeg med Morgentoget fra København og kørte i Hundekulde med bidende Blæst fra Roskilde over Frederikssund til Overbjærg på åben Vogn, da det

dengang ikke gik an at komme til Bønderne i lukket.

Jeg førte to Adjudanter med mig. De skulde drikke Snapse, hvilket jeg selv hverken kunde eller vilde. Men Egnens Folk sagde også: Han bliver sgu' en dårlig Rigsdagsmand, han kan jo ikke engang drikke en ordenlig dansk Snaps.

På et af Møderne kom jeg ind i en stor Bondegård. „Manden", der sad ved sit Måltid for Enden af Bordet med Gårdens Folk på begge Sider af dette, var en prægtig Skikkelse. Med sit lange, grå Hår ud over den gammeldags Bondekofte lignede han Thorvaldsen og så' ud, som jeg har tænkt mig en norsk Odelsbonde.

Da han spurgte mig, om jeg som Sømand kunde varetage Egnens Interesser, holdt jeg en Tale, der lod til, at passe ham.

„Ja — ja," sagde han så. „Nu skal vi høre, hvad deres Modkandidat Hasle siger, og da finder vi vel nok den rette Mand" — han stemte på Hasle.

På 8, siger og skriver otte, forskellige Møder holdt jeg Taler, altid de samme, varierende lidt efter de lokale Forhold. Jeg

troede at gøre dette nok så fint, men lur Bønderne. De er fødte Diplomater. Et Sted blev der råbt: „Den Forklaring gåer vist ikke på den anden Side af Fjorden.“ Da jeg rolig svarede: „Det kan jeg ikke sige Dem før imorgen,“ drev Bygen over. Af den Slags havde jeg mere end nok.

Forfrossen, dødtræt og skrubsulten nåede jeg først Overbjærg Klokken 8 om Aftenen. Efter at være tøet op, vasket og proppet med Mad kom jeg mig og sov om Natten, hvad Naboerne ikke kunde, da mine Taler i Drømme holdt dem vågne.

Den næste Dag tog jeg Hovedkvartér på Lindegården, hvorfra Egnen blev lyksaliggjort med gyldne Løfter om alt det, jeg vilde udrette på Rigsdagen.

I Hjemmet fortalte jeg om mine Bedrifter, men var ikke kommet langt, før min Hustru hentede en Bog og oplæste Dickens Beskrivelse af et Valg med en sådan Forståelse, at jeg var nærved at falde af Stolen, genkendende mig selv lyslevende som en omvandrende Bissekræmmer, der anbefaler sine Varer til Kunderne.

Efter flere Ture som fornævnte kom ende-

lig Valgdagen. Solen skinnede nok så frejdigt både på Hasle, mig og alle de Vælgere og Ikke-Vælgere, der med Kone og Børn strømmede ind til Frederikssund, som om det var til den mest storartede Fest.

Da Bogstavet H. ståer foran W., lagde Hasle først ud. Han talte som den i alle Landboforhold kyndige Mand, men manglede Røsten og hørtes dårligt.

Anderledes med mig. Alt hvad jeg sagde slog an mod Rådhusmuren, *vis á vis* Tribunen, og mine Ord kom ligesom tilbage i mig igen. Dertil var min Tale et Mesterstykke, „såvel fra Formens som fra Indholdets Side.“ hvilket jeg kan sige uden at rødme. Vedel, den nuværende Direktør i Udenrigs-Ministeriet, havde nemlig skrevet den, og da jeg kunde hvert eneste Ord udenad, gik det briljant.

Jeg blev også valgt med 64 Stemmer mere end Hasle og fik som den nybagte Rigsdagsmand en Mængde Hurraer.

Men, ak! Enden var ikke endda.

Næsten i samme Nu, Valget proklameredes, blev der råbt: „Valget er ugyldigt, en af Listerne er ikke ført,“ og lige så hurtigt

sagde man, at det var gjort med Vilje for at få mit Valg kasseret.

Den næste Dag mødte jeg imidlertid i Folkethinget på Christiansborg, præsenterede mit Valgbrev, tog Plads ved Siden af Tillisch ifølge hans Indbydelse og modtog Lykønskninger. „Bondevennerne" betragtede mig derimod med alt andet end venlige Øjne.

Formanden, Etatsråd Bruhn, meddélte mig, at jeg, da Hasle havde gjort Indsigelse mod mit Valg, nok måtte tale, men ikke stemme.

Efter en Måneds Forløb, i hvilken Tid jeg ikke satte mine Fødder i Thinget, blev mit Valg kasseret, og med alt sit Slid og Slæb gik hele Historien om igen.

På Valgdagen mødte Vælgerne endnu talrigere end første Gang og holdt hinanden Stangen jevnt væk med lige mange Stemmer på begge Sider. Så lød det: „Valget er sluttet!" Hasle havde én Stemme mere end jeg.

Senere i Livet har jeg glædet mig over ikke at være bleven Politiker, men strax ærgrede det mig, og jeg pønsede på igen at blive det.

Da de National-Liberales Overmod havde

harmet mig lige så meget som Bondevennernes Træskhed havde frastødt mig, søgte jeg at danne et Parti af Folk udenfor Rigsdagen, som var fri for disse Lyder.

Jeg samlede en Snes Mænd som Bissen sen., Lægerne Emil og Vilken Hornemann, Forfatteren Goldshmidt, Rothe ved Jernbanen, Maleren Marstrand, Otto Lütken, den senere Marine-Minister, Professor Ågesen, Gerhard Ploug, Schiern, Faber, Postinspektør Petersen, Kraft og Liebe. De andre erindrer jeg ikke,

I et Møde hos mig udviklede jeg for disse Herrer mine Tanker om i Rigsdagen at danne et nyt Parti, som kunde gøre Ret og Skæl mellem de National-Liberale og Bondevennerne, om at stifte et nyt Blad, holde offenlige Foredrag og meget andet.

Der var imidlertid kun ringe Sympati for Sagen, og det blev Liebe en let Sag, på hans klare, ejendommelige Måde, at slå mine Forslag ihjel.

En halv Snes År senere vilde Orla Lehmann overtale mig til at gå ind i Folkethinget, men jeg vilde ikke oftere på den Galej.

VI

I 1857 var jeg Næstkommanderende ombord i Kadetskibet, Sejlkorvetten Valkyrien, Kommandør E. Suenson.

Vi besøgte Kronstadt, om hvilken By jeg kun erindrer, at Théen, hvad enten man drak den med Citron eller Fløde, var udmærket, at Caviaren, ikke som hos os var blød, men serveredes i små Buddinger, at Søofficeren, Storfyrst Constantin, Alexander II.s Broder, så' os efter i Sømmene, og at Kejseren gav Møde i et pragtfuldt Hjuldampskib. Hs. kejserlige Majestæt stod på Kommandobroen i fuld Galla med det blå Elefantbånd på Brystet og ragede højt op over et talrigt uniformeret Følge. Et glimrende Syn!

Vi saluterede og mandede Ræer; men da Chefen, efter en Spaseretur iland, ikke havde fået Tid til at klæde sig i Gala, måtte han præsentere sig i sin tilstøvede daglige Uniform.

Om Kejseren har taget dette ilde op, véd jeg ikke, men Majestæten lod sit Skib vende os Ryggen og forsvandt.

Iøvrigt var det Synd at sige, at Russerne gjorde for megen Stas af Korvetten.

Sammen med nuværende Admiral Carstensen, der den Gang vilde gå som Løjtnant i russisk Tjeneste, gjorde jeg på et Passagér-Dampskib en Tur til St. Petersborg fra Morgen til Aften.

Med sit næsten forbløffende Sprogtalent kunde Carstensen også tale lidt russisk. Nok så fornøjeligt passiarede han med vor Droskekusk, som bragte os til et Hotel, og hér frokosteredes.

Klokken elleve besøgte vi den danske Gesandt, Baron Otto Plessen, der bad os til Middag Klokken fem og tilbød sin Vogn. Men vi havde jo vor brave Kusk og kørte videre med ham.

Efterhånden blæste det således op, at Gaderne, og da navnlig Newsky Prospektet stod som en Støvsky, der berøvede os Brugen af vore Øjne.

Om det russiske Gadesnavs er værre end

andre kultiverede Landes, véd jeg ikke, men det Petersborgske svéd og béd som Ild.

Muligvis gjorde min Øjenforblændelse, at jeg så' Alt i Sort. Staden fandt jeg styg og stilløs, eller rettere overlæsset af Stile lige fra Orientens og Vester på til Atlanterhavet.

Ét Udbytte gav Køreturen mig dog. Jeg købte en prægtig Gråværkskåbe til min Hustru — nu gør den kun Tjeneste i min Pels.

Klokken halvto havde vi allerede nok af St. Petersborgs Mærkværdigheder. Ja, med Skam at sige, gik vi tilkøjs i Hotellet og sov, efter at have taget Bad, Støvet og andre Rarítéter ud af Øjnene for præcis at møde til Middag hos Gesandten.

Havde Køreturen været en Skuffelse, fik vi Oprejsning hos Plessen*), hvis Frue, født Fyrstinde Varvara Sergievna Gargavin, var ligeså smuk som indtagende, og jeg tilståer, at Erindringen om denne vor muntre Middag er mit eneste Lyspunkt fra St. Petersborg.

---

*) Plessens boer nu i Baden-Baden, hvor Kong Christan IX paa Vejen til Grækenland besøgte dem i 1871. Plessen er Ridder af Elefanten, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmand.

Det var morsomt at høre Plessen spøge over sin Chef i København. „Sig mig,“ sagde han, „udtales vor Udenrigs- og Marine-Ministers Navn *Mæ*- eller *Mi*chelsen?“

Tænker jeg tilbage på St. Petersborg, ståer Staden, over for hvad jeg ellers har set i denne Verden, som en Porcellains-Blomst mod en virkelig.

Kort efter Korvettens Hjemkomst gav min Hustru mig et Nummer af Carl Plougs „Fædreland“ med de Ord: „Hvad Du så godt som i Blinde har sét af St. Petersborg og fortalt om i Dit Brev til mig, stemmer i Grundtanken fuldt ud med den Opfattelse, der findes hér i Bladet, forfattet af Russell, *Times*' berømte Korrespondent.“

Den Dag var jeg ikke god at komme nær. Min Hustrus Bemærkning var for mig et *Laudabilis præ ceteris.*

Da Korvetten på Slutningen af Togtet kom til København, gav Flåde-Inspektøren, Admiral Bille, Møde og inspicerede os.

E. Suenson yndede ikke Kommandørerne Wilhelm Skibsteds og Hagens ny organiserede Exercits, og det var dog den, som senere så væsenlig forskaffede ham Overtaget ved

Helgoland. Men han hørte til den gamle Skole og kunde ikke fordrage, at Matroserne fik Soldater-Dressur.

Dette vidste Bille. For nu at befri Suenson for Exercitsen ombord, forlagde Bille denne iland.

Vedbæk Kro, uden for hvilken vi lå tilankers, skulde erobres. Landgangskorpset blev embarkeret i de med Messing-Houbitser armerede Fartøjer og stillet under min Kommando.

I det dejligste August-Vejr roede vi i Frontlinje ind efter, tog Stilling udenfor Kroen og affyrede et Houbitsskud.

I samme Nu styrtede et Par Heste, forspændt en Vogn med brægende Lam, i vild Karriere ud af Rejsestaldens nordre Ladeport, tæt efterfulgt af en med hvidt Forklæde om Maven galopperende Slagter, der bandte og råbte på sit om et Hjørne forsvindende Køretøj.

Staldmesteren derimod viste sig i majestætisk Ro ude på Vejen sammen med et Par Opvartningspiger, og i Haven opdagede vi Værten, hans Hustru, tillige med en halt Proprietær med Frue.

Dette var så Mange, at et Frontangréb vilde være voveligt, og jeg besluttede derfor at flankere Kroen.

For imidlertid at vildlede lod jeg et af Fartøjerne vedblive at beskyde Kroen, mens jeg med de andre rykkede en halv Fjerdingvej Nord efter og gjorde Landgang.

Med Kæde foran gik vi nu frem, men da både Staldmesteren og begge Pigerne trak ind i Laden og stængede Porten, lod jeg blæse til Storm, på samme Tid Fartøjerne måtte følge med langs Kysten og beskyde Kroen.

Mandskabet sprang så frem, skød og hamrede løs med Geværkolberne under Råbet: Luk op! Luk op! Men Ladens brave Folk vilde ikke give sig.

En halv Snés Mand snég sig da bag om til den sydlige Port, og idet denne var åben, lød strax efter et vældigt Hurra inde fra Laden. Bommen faldt, begge Portene blev smækkede på vid Gab, Staldmesteren svinget rundt og Pigerne båret i Triumf.

Vedbæk Kro var taget! Behøver jeg at tilføje, at Angrebet var godt ledet, og at hver

evige Mand gjorde sig fortjent af Fædrelandet?

Glæden blev dog hurtigt afbrudt ved Skrig fra Haven, hvor en Dame gav sig ynkeligt og råbte, at vi var nogle rigtige Røvere og Banditter, mens hun, liggende over et Bord i Lysthuset, klagede over Mavesmerter.

Heldigvis havde en af Officererne en Flaske Portvin ved Hånden, og et Par Glas heraf hjalp den stakkels Kone, der snart efter smilede nok så fornøjet og kom igen til Kræfterne.

Bille havde imidlertid ladet sig sætte iland; den Slags Løjer holdt han af. Staldmesteren måtte spille op på en Violin for Mandskabet, der fik Lov til at danse både med de to Piger og med de andre, som Skydningen havde lokket frem.

Klokken tolv var vi atter ombord til Mandskabets Middag og Chefens Frokost.

Efter Skafningen fik Folkene en Lur.

Der var ikke en Liggeplads på Banjerne og på Dækket foran Stormasten, som ikke fremviste en på Ryggen snorkende Gut — et Billede på sandt Velvære.

I Chefens Kahyt spiste Officererne imens

Frokost, i hvilken Bille satte Liv ved med Humor at udbrede sig over Stormen på Kroen, beklagende, at Suenson ikke overværede denne.

Suenson takkede ironisk, glædende sig over ikke at have været med, da det så umuligt kunde blive ham, den ulykkelige Slagter vilde stevne til at betale Forliset af Heste, Lam og Vogn.

De stakkels Kadetter måtte derimod studere inde i deres Messe til den Examen, som skulde afholdes i København efter Hjemkomsten. Men Læsningen faldt svær med Officerernes Latter Agter-fra og den vældige Snorken For-fra.

Klokken to vilde Bille holde stor Manøvre med at stryge Rejsningen og igen sætte den omhoug, et strængt Arbejde, der blev hadet som Pesten. Men lidt før Manøvrerne skulde begynde, fik Bille Brev fra Ministeren med Anmodning om strax at komme til København.

En Marine-Minister er mægtig, men over for Død—Dam—Stille er han lille, når Dampen mangler.

Bille vilde imidlertid være stærk, han lod

alle Mand pibe op til at lette. I samme Øjeblik vidste hele Skibet, at vi skulde hjem, hjem til det kære København, og Folkene fløj op på Dækket, som om de havde Vinger.

Suenson så' på Bille, Lodsen kiggede mod Nord, og Kadetterne kløede Mesanmasten på Agterkant for at få god Vind.

„Nå, Lods!“ råbte Bille, „hvad bliver det til?“

„Om et godt Kvartér har vi norden Brise, Skibene kommer villig ind om Kronborg-Pynten.“

Et Øjeblik efter lød Kommandoen: Undersejl, Merssejl, Bram- og Boven-Bramsejl, Klyveren los!

„Klar til at entre!“

„Entre!“

Og som om Spændkraften i Arme og Bén havde fordoblet sig, kilede Kadetterne og Folkene tilvejrs, sprang ud på Ræerne, gjorde Sejlene los uden dog at lade dem falde.

Imens manedes Kabbelaringen, og da der var sejset på, blev Bommene sat i Spillet.

„Nå Lods, kommer Brisen?“

„Den ska' ha' sin Tid, Hr. Ameral, men

vi kan godt sætte Sejl. Kan vi ikke stoppe Strømmen, venter vi med at lette til Brisen frisker."

Folkene hév nu rundt i Spillet, de var lige ved at løbe løbsk, og hurtig viste Kættingen ret op og ned.

„Hiv Pal!"

Med Bommene ude af Spillet, fordéltes Kadetterne og Folkene til Merseskøder, og der blev kommanderet: Lad falde Sejlene!"

Med et Plask dumpede elleve Råsejl på én Gang ned fra Ræerne, og Sejlene hejstes firkant op.

„Nå, min gode Lods?"

„Vi må vente, Hr. Ameral. Ta'er vi Ankeret, gåer Skuden ad Helsingør til — lige op mod Vinden, Strømmen er hård."

Så ventede vi. Men lidt efter, da Korvetten skød frem over Ankeret, blev der hévet om, dog kun én Omgang, så var Spillet ikke til at rokke. Ankeret havde bidt sig fast.

Med Hestetouge på Bommene lagde da de mange Mennesker Ryg til, fuldt så meget som Samson i Blochs Maleri. Men Ankeret sagde nej.

Underofficererne tog nu fat — med Munden.

„Hiv Manne. Hiv for Satan! Mutter ståer hjemme i Rævegaden og venter med Kaffen! Hiv for Landlov, hiv for Landlov — *inat!*“

Det hjalp. Spillet snurrede rundt, Ankeret fløj op, blev kattet og kippet, som det sig bør, og Korvetten skød over Stævn, mere end Strømmen satte os den anden Vej.

Men Bille vilde hurtigere afsted.

„Hør Suenson, kan vi ikke få Bunkårerne ud og ro Korvetten op til København?“

„Nej, lad os så hellere sætte Læsejlene. Brisen frisker jo.“

„Ja — ja da.“

Som Fluer på en Væg fløj nu Topsgasterne tilvejrs og ud på Ræerne for at opsætte Læsejls-Takkelagen og hale Spirene ud.

Der var Fart i Arbejdet, og før Soldnedgang gik Valkyrien tilankers inden for Trekroner, Bille iland med Salut, og mange af Besætningen hjem, hvor Mutter stod klar til at falde Fatter om Halsen. —

Et Par År senere blev jeg Næstkommanderende på Logiskibet Dronning Marie. Det var ikke nogen ønskværdig Kommando, da Besætningen havde mange „Stedfortrædere“, Folk, som efter tidligere at have aftjent

deres egen Værnepligt, overtog Andres for god Betaling. I Reglen slemme Gaster.

Logiskibet var også den Gang så berygtet for Tyveri, at Folkene gemte deres Tøj iland og kun havde de Klæder ombord, de gik og stod i, og knap det.

Strax den første Dag kom Kaptejn Knudsen, Skibets Næstkommanderende forrige År, ombord til mig.

„Hør Wilde, er Niels Jensen her ombord?“

„Ja.“

„Så vil jeg blot sige Dig, at han hver Morgen må have 27 Slag Tamp. Fåer *han* ikke dem, fåer *Du* ikke Fred. Jeg tampede ham hver evige Dag!“

„Men Knudsen, det havde Du jo ikke Lov til.“

Efter Frokosten, da Knudsen var gået, lod jeg Synderen kalde.

„Hør Niels, man siger, at Du nødvendigvis hver Morgen må have 27 Slag Tamp.“

„Nej bevares!“

„Ja, sér Du, jeg har nu tænkt mig, at Du skal passe på de andre Gavtyve. Kan Du det?“

„Om jeg kan! Jeg har dem alle i Lommen. Kaptejnen skal få Ære af mig.“

„Godt. Så skal Du til Gengæld blive fri for den sorte Tavle. Men kommer Du fuld ombord efter Landlov, er Du leveret.“

Jeg lod Folkene bringe deres Gangklæder ombord, og med Chefens Tilladelse måtte en Hosekræmmer komplettere deres Tøj efter Reglementet. Logiskibets Besætning, der før havde lignet Røvere, så' nu ud som fixe Matroser.

Tidligere havde Folkene kun havt Køjepladser på Banjerne, nu fik de det også på Batteriet, hvor der ligesom på Banjerne, blev dannet en bred Gang Midtskibs, om Natten oplyst med Lanterner, på samme Tid Skildvagter passede på Tyvene.

Uagtet der således var nok at stjæle af, blev Intet borte — og Niels Jensen havde sin Andél heri.

Chefen, Kommandør Holm, som senere kommanderede Fregatten Jylland ved Helgoland, havde også en Måde at tage sit Mandskab på.

I en Brig skulde to af Nyboders bedste Folk straffes for Slagsmål ombord.

Holm vilde spare disse Mænd og sagde derfor til dem: „Jeg skal give Jer en hård Straf og for at gøre den endnu hårdere, skal I få Lov til at vente på Straffen til her næste Gang bliver Slagsmål ombord.“

Det blev der selvfølgelig aldrig. Og Holm havde slået to Fluer med ét Smæk.

XII

Til den for Kaptejnerne i Marinen nævnte Landtjeneste: Vagt på Nyholm og Visitation af Nyboders Huse, hørte også den at ture rundt i Monarkiet til Købstads-Hoteller eller til Herre- og Præstegårde på Landet for som „Sessionsherre“ at udskrive de unge Mænd til Fædrelands-Forsvarere, lige fra *la jeunesse dorée* til den fattige Husmandssøn.

„Sessionsherrerne“ bestod af Udskrivnings-Chefen, en Søofficer, en Landofficer, Lægen og et Par stedlige Autoriteter med Amtmanden af og til som Præces.

Den årlige Session varede 4 á 5 Uger, og der blev arbejdet hårdt fra Morgen til ud på Eftermiddagen med en Time til Frokost.

Atmosfæren i Lokalerne var ikke god. dog værst for Officeren og Sergenterne, som målte de spliternøgne Mandfolk, hvis Rénlighed ikke altid var dadelfri.

Mandskabets Højde og Førlighed blev taget samvittighedsfuldt. Men ingen Regel uden Undtagelse.

En Greve der var både dansk og tysk Godsejer, vilde for at undgå tysk Militærtjeneste, afgøre sin Værnepligt som Dansk, dog kun når han med Bjørnehuen på kunde komme ind i Garden.

Greven mødte på Sessionen og blev målt, men oh Vé! Med alle mulige Forsøg på at stå på Tæerne kunde han ikke strække sig til mere en 66.

Da Udskrivnings-Chefen hørte dette, udbrød han: „Greven skal skrives for 68!"

Officeren ved Målet: „Det gør jeg ikke."

Udskrivnings-Chefen: Jeg har stræng Ordre i så Henséende.

Striden endte med, at Officeren erklærede, at han kun skrev 68 ifølge højere Ordre — og Greven kom til at gøre Vagt på Amalienborg.

Lægen havde også sin Hyre. Der forekom jo Simulanter, og navnlig måtte Øjnene holde for. Som oftest endte det således:

„Nå, Herregu'! Så De sér dårligt?"

„Ja møjet!“

„Kan De nu slet ikke sé gennen disse Briller, de er dog så gode.“

„Nej — ikke det bitterste.“

„Igennem disse da, det er de allerbedste.“

„Ja—e ligesom novet.“

Og således vedblev Lægen at harcelere, indtil han fangede Fyren, da denne himmelglad råbte: Jøsses jo! Nu sér jeg grangivelig.“

Med det samme stak Lægen to Fingre gennem Brillerne, der var uden Glas, og Manden, som fortumlet af de forskellige Prøver troede at sé gennem et mægtigt Forstørrelsesglas, røbede sig og blev udlét af hele Forsamlingen.

Størst Besvær havde Sessionen på Samsø, der for 30 År siden var godt på Vej til at blive et Kretinerland.

Øen er jo ikke stor og Befolkningen ikke overvættes talrig. Ikke desto mindre giftede disse Øboere sig klassevis, det vil sige: Mønten klassificerede.

Heraf fulgte, at Ægteskab fandt Sted indenfor et meget begrænset Antal Familier, og at Afkommet blev så uselt, at en Mængde

Samsinger ikke kunde bruges til Soldat, ja ikke engang til Trænkusk. Det var en Ynk!

Iøvrigt havde man det godt paa Sessionsrejserne og levede ofte højt, mest på de store adelige Godser.

En lille Episode på et af disse var ganske morsom.

Ejeren, en Kammerherre, og hans Frue havde foruden „Sessionsherrerne“ Besøg af to Døttre, gift med hver sin Greve.

Sessionen forblev to Dage på Godset, hvor der den første Dag kun skulde være Familie-Taffel, den anden derimod den såkaldte Sessions-Middag.

Den første Dag tog Kammerherren og de to Svigersønner de tre Damer tilbords. Så kunde vi Andre sætte os efter Behag.

Udskrivnings-Chefen, en elegant Verdensmand, så ironisk på Situationen, bukkede for Værten, beklagede ikke at befinde sig vel, bad om, at der måtte blive serveret på hans Værelser og forlod Selskabet med et betegnende Minespil.

Den næste Dag førte Udskrivnings-Chefen, ifølge Værtens Anmodning Kammerherreinden

tilbords, og de to Officerer Grevinderne, som var lutter Elskværdighed.

På en Sessionsrejse i Fyn gjorde jeg i min Fødeby Nyborg et godt Kup; den brave Amalie. Hun afløste vor næsten tre Alen høje og meget drøje Kokkepige, som under Benævnelsen: Brødre, havde tre Kærester, en Artillerist, en Infanterist og en Tømrer.

Da Amalie den første Dag havde sat Kødretten, en rar Lammefrikassé, på Bordet, og min Hustru havde rettet an til Folkene, udbrød Amalie forbavset: „Men Frue! Alt det kan vi tre umuligt spise.“

„Det er ikke mere end sædvanligt.“

Samme Aften kom Ammen grædefærdig ind til min Hustru, kyssede hendes Haand og sagde:“ Jeg må rigtignok ligesom Stupigen bede Fruen så meget om Forladelse. Vi har tidt tænkt ondt om Fruen som den, der sultede os. Men det var det Utyske af vor forrige Kokkepige, der snød både Herskabet og os. Vi har nu visiteret og opdaget, at når det Skarns-Menneske havde fået Maden til os, så gemte hun mere end Halvdelen i Værelset på Vejen til Køkkenet for om Aftenen at traktere sine Mandfolk

oppe på sit Værelse, naar vi Andre var iseng. Fruen må ikke være vréd."

Man har nuomstunder så travlt med de store Bedragerier i Panama, Ørdsted og Vordingborg. Mon ikke Småsnyderierne Mand og Mand imellem, og de der sniger sig ind i de mange Hjem, er en meget mere ondartet, langstrækkende Gift, end de storartede Skandaler; som dog kommer frem for Dagens Lys?

. Halter det, når jeg sammenligner en Panama-Skandale med en udskudt Kanonkugle og sådanne Småbedragerier med Myldret af Småkugler fra et Utal af hurtigskydende Magasingeværer ladet med røgfrit, Krudt?

På en Sessionsrejse til Holsten måtte jeg i en streng Isvinter gå med Isbåde over Bælterne.

Fra Korsør skulde jeg videre. Men stop! Det havde vel ikke Hastværk?

Jo—e.

Ja, men Herren har vel ikke Lyst til at drive ad Hækkenfeldt til på en Jsflage og forsvinde i Mulm og Mørke? Vi skal have høj lys Dag og klart Vejr for at finde Vej

på den faste Is, gennem Grødisen og over det åbne Vand. Nej, Herren gør bedst i at gå tidligt tilkøjs. for vi begynder om Morgenen før Fanden fåer Sko på. Klokken sex bliver hele Hotellet purret ud, halvsyv står Kaffen parat, og på Slaget syv kører alle Passagérerne til Halskov.

Næste Morgen ved Ottetiden, holdt fire lukkede Vogne derude med os Passagérer, to Damer og fjorten Herrer. Det dagedes, men Tågen vilde ikke lette.

Alle Bådene stod Side om Side på Strandbredden, De fem, som skulde transportere os, havde rejst Master, to Årer lå tvers over hver Båd, surrede til dennes Rælinger, og hvert Fartøj havde fem Mand klar til på Togførerens Vink at gå afsted med det Hele. De kraftige, vejrbidte Folk var godt påklædte, og deres Vandstøvleskafter nåede hélt op til Underlivet.

Togføreren, en middelhøj stærk bygget Mand, havde, som man siger tilsøs, „sit Kram iorden", og var en ægte Sømandstype.

I Venteværelset paradèrede 16 Par Halmsko og lige så mange Par islandske Strømper som vi Passagerer iførte os — for Betaling.

Klokken ti brød Solen frem, Tågen iettede, og da Togføreren gennem sin Kikkert havde undersøgt Bæltet, lød hans høje, bestemte: „Klar overalt!“

To Matroser satte vore Damer tilrette i en fælles Dame-Fodpose i selve Togførerens Fartøj, en Mand tog som Forløber en Sele fra Forstævnen om Ryggen, to Mand på hver Side af Båden gréb fat om Yderenden af de fastsurrede Årer for at skyde Båden fremad og for at holde den på ret Køl, mens Passagérerne stillede op for at skyde bag på.

Med sit lynsnare Blik mønstrede Togføreren os; han løftede sin højre Hånd — og Båden gled ud på Isen.

De øvrige fulgte efter i sådan Afstand, at de kunde hjælpe hverandre, og med Alles skyden på og Sejlene hejste gik det for den friske østlige Kuling godt fremad på den banede Isvej over imod Sprogø.

En mærkelig Tur!

Dér, hvor Havets skumklædte Bølger plejede at tumle sig rigtig dèr, hvor Skibene sejlede fra Sted til Sted, dér bredte sig Is til alle Sider — Is i en uoverskuelig Flade.

Og under denne lå det ellers så let bevægelige Hav — skrinlagt, lænkebundet!

Over dette fængslede, bastede Hav drog vi så afsted, som om der var fast Grund underneden, med ikke andet foroven end Luft, på samme Tid en frisk Nordvest kunde vende op og ned på det Hele, når det skulde være.

Nå, det skete ikke. Halvvejs til Sprogø passerede vi under Hurra en Istransport, som arbejdede sig op imod Vinden til Halskov, og ved Ettiden landede vi på Sprogø.

Øen så' ud som en lille Klippe, men fornægtede ikke sin danske Natur. På dens Muld og Sand blev der foruden en Mængde Harer holdt nogle Kør, Får og to Heste, ikke at tale om et Utal af Kalkuner.

Ved Landstigningen modtoges vi af Krigsassessor Bencke, Øens Diktator, en jovial Mand, som meddélte os, at Middagsmaden var færdig, og at Ménuen bestod af: Suppe, kogt Oxekød, stegte Kalkuner og tykke Pandekager, idet han endte med: „Men må jeg bede mit Herskab om at betale forud; senere bliver der ikke Tid til at tælle Penge."

Spørg ikke om, hvor Maden blev af! Selv de tykke Pandekager forsvandt, men Appetiten var også kolossal oven på Arbejdet i den friske Luft.

Efter Bordet skulde vi afsted igen, men da en stærk Vesterhavsgus lagde sig over Bæltet, blev Turen opsat såvel for os som for en Snés Passagérer, der ankom fra Knudshoved under Klokkekimen og Kanonskud i Anledning af Tågen.

De nysankomne blev placerede ved et Bord parallelt med vort og havde også Ulvehunger. Men nu var vi kritiske og fandt en sådan Appetit ubehagelig.

I Fællesskab drak vi Kaffe og besøgte Mandskabet, som efter et varmt Måltid holdt Bal i de store Vandstøvler, for Klokken otte i ophængte Skibskøjer at samle Kræfter til den næste Dags Arbejde. En af os Passagérer skænket Bolle Punsch hjalp på Humøret og de tunge Vandstøvler.

Efter et koldt, men godt Aftensbord fortsattes det Kortspil, der var begyndt strax efter Kaffen, mens vi andre, smittet af Matroserne, fik os en Vals, endtil Vægterverset

Klokken ti bød héle Selskabet at gå iseng — og kort efter hørtes en grundig Snorken.

For en frisk nordlig Vind satte begge Istransporterne af den næste Morgen Klokken otte, hver til sin Side, og alle vi henved hundrede Mennesker takkede Hr. og Fru Bencke for god Behandling.

Men denne vor Rejse gik ikke så glat. I meget af Vesterrenden stod der åbent Vande med Grød- og Drivis. Grødisen kunde vi gennemsejle, mén Drivisen stoppede os.

Både Mandskab og Passagérer måtte udenbords for at nedtrampe og drukne de Isstykker, som ikke paa anden Måde kunde fjernes, hvad der ikke altid spændte af uden et eller andet Uheld, men mést knéb det med at få Bådene op på den faste Is.

Ved Totiden ankom vi imidlertid mér eller mindre våde og forfrosne over Knudshoved til Nyborg.

Diligenceturen gennem Fyn og Hertugdømmerne og Istransporten over Lillebælt var kølig og tog sin Tid, men jeg kunde dog mælde mig hos Udskrivnings-Chefen, Oberst-Løjtnant Krieger før de andre „Sessions-

herrer" ankom fra deres Garnisoner i Holsten.

Krieger havde ved en forstandig Optræden vidst, skøndt Dansk, at gøre sig i høj Grad afholdte både som Embeds- og Selskabsmand, hvoraf fulgte, at Sessionen overalt blev modtaget med stor Forekommenhed.

Hver Aften havde vi i alle Byerne Indbydelse til Souper, Sang efter Visebøger, Toddy og Tobak. Både Herrerne og Damerne var dannede, godmodige Mennesker, som ikke med et Ord berørte Striden mellem Danmark og Slesvig-Holsten. Men Duften af Toddyerne og den megen Røg fra Tobakspiberne faldt mig for Brystet, så længere end til Klokken 11 kunde jeg ikke holde ud. Krieger derimod kom først hjem Klokken 2.

Trods Længsel efter Hjemmet trivedes jeg godt dernede, men min Moder var også Datter af den rige Mathisson i Altona, efter hvem hun fik en Kvart Miljon Kroner.

Hertil skal jeg dog bemærke, at uagtet min Fader, som Strøm-, Told- og Konsumtions-Inspektør i Nyborg fra 1811 til 1848, havde en årlig Indtægt af ikke mindre end

10 og ikke over 30 Tusind Kroner, efterlod han sig ved sin Død i København 1858, henimod 83 År gammel, ikke store Sager.

Hjemrejsen fra Holsten gjorde jeg sammen med vor Gesandt i London, Johan Bülow, Søn af Frederik VI almægtige Ven, General Bülow og „Generalinden", bekendt for sin Originalitét, uden at denne i mindste Måde skadede hendes gode Omdømme.

Tager jeg ikke Fejl, var det gamle Bülow, der skaffede min Fader, som bar den store Guldmedalje fra 2den April 1801, det féde Embede i Nyborg.

Nu sad Johan Bülow og jeg på Hotel „Postgården" i Nyborg og talte om gamle længst forsvundne Tider, da han gik i Skole på „*Det Kgl. Artillerikadet-Akademi*", som bredede sig i Gethuset på Kongens Nytorv mellem „Hages Gård" og det gamle smukke Teater, på samme Tid hans ældre Broder Frits gik på „*Det Kgl. Landkadet-Akademi*" i Fredericiagade og jeg som vordende Kadet på „*Det Kgl. Søkadet-Akademi*", der lå på Amalienborg og ikke lod sig nøje med ringere end det Palæ, i hvilket Kronprinsen nu residerer.

Vi blev imidlertid afbrudte. Det bankede på Døren, og ind trådte en Dame, skøn som Venus, og sagde til mig fuldt ud *ladylike*: „Hr. Kaptejn. Jeg kender Dem fra København, hedder — — —, er forlovet med — — — og kommer fra et Besøg hos Provst — — — hér i Fyn."

„Under almindelige Forhold vilde mine Penge være tilstrækkelige for Hjemrejsen, men ikke nu til Istransporten, og da jeg nødig vil vente hér, beder jeg Hr. Kaptejnen om at assistere mig."

„Med Fornøjelse", og jeg rakte hende en Seddel.

„Tak. Men det Halve er mere end jeg behøver."

Bülow blev forestillet, Frøkenen modtog vor Indbydelse til Middag, og vi gik tilbords, hvor Champagnen ikke manglede. Men det var vor elskværdige Gæst, som forvandlede den lille Middag til en Fest med høj Kolorit.

Næste Formiddag gennemsejlede vor Isbåd for en frisk vestlig Kuling Grødisen, og Klokken elleve gjorde vi god Fyldest ved Benckes Frokostbord for ligeså hurtigt at gå fra Sprogø til Halskov, således at vi med

Aftentoget fra Korsør kom samme Dag til København — kom hjem!

Bülow afleverede vor Protegée, der næste Dag med sin Forlovede betalte Gælden tll mig.

Dengang måtte Isbådene, eller rettere deres Besætninger, klare sig selv, men de besørgede det så godt, at næppe nogen anden Nation kunde gøre dem det efter. Senere hjalp Dampskibene ved Istransporten, og nu-omstunder, hvor Isbryderne har taget Affære, er selve Isbådene nærved at være en Saga blot.

VIII

Blandt disse Års mange politiske Begivenheder havde vi én, der slog ned som et Lyn, og den béd sig fast i min Erindring.

Det var, da Napoleon III ved Nytårskuren i Tuilerierne 1859 sagde til den østrigske Gesandt: „Jeg er meget misfornøjet med Deres Herres og Kejsers Regering.“

Disse Par Ord, udtalt af den ellers så tavse Mand, kostede Tusinder og Tusinder af Menneskeliv, men hjalp Italienerne af med deres Småtyranner og stampede Kongeriget Italien op af Jorden ved Bistand af Cavour, Victor Emanuel og Garibaldi.

Cavour havde en påfaldende Lighed, ikke som Statsmand, tværtimod, men i Udséende med afdøde Gehejmeétatsråd Krieger, ham, til hvem Frederik VII. sagde: „Tag

Hænderne af Lommen, når De taler med Deres Konge."

* * *

I disse År, da vore tre yngste Børn blev fødte, Ida 1857, Hanne 59 og Just den 30te November 1860, var vor huslige Lykke på sit Højeste, mens vi med Slægt og Venner, mest Kammerater, førte et muntert Samliv med ugenlig roterende Klubaften.

Som Nummer Èt af vore Gæster tronede min højtbegavede, trofaste og vittige Plejesøster fra Hindemae, Fru Josephine Skibsted, født Mourier. Hun elskede og beundrede min Hustru. Og vice versa. Fru Skibsted satte også stor Pris på vor fælles Ven Kraft, Kommandøren, denne mærkelige Personlighed, der sad inde med store Åndsgaver, uden dog at kunne gøre dem gældende i videre Krese. Fru Skibsted forstod imidlertid at lokke ham, og så var Kraft morsom.

Da vi efter en Middag hos os spaserede på Broen over Vesterports Stadsgrav, råbte jeg, der gik ved Siden af Fru Kraft, til hendes Mand, som spøgede med Fru Skib-

sted: „Hør, Kraft. Hvis Din Hustru falder i Vandet, vil Du så springe ud efter hende?"

„Nej gu' vil jeg ikke nej."

„Men Menneske dog!"

„Nej, gu' om jeg vil. *Du* gør det jo."

Så fik han Latteren på sin Side, og jeg kunde have sparet mig Spørgsmålet.

Sorgen gréb imidlertid ind i vort glade Liv. Fru Josephine Skibsted blev syg, fik Vattersot og kunde ikke leve.

Dagen før Døden meldte sig, sad hendes Mand, Etatsråd Carl Skibsted og Sønnen Charles, den nuværende Overretssagfører, i Dagligstuen og græd, da jeg trådte ind.

Strax efter gik Præsten, som havde aflagt den Syge et Besøg, og vi satte os alle tre ind ved Sygesengen.

„Jo—e," sagde den Døende, „da jeg mærkede, at den naive Mand vilde tage Mål af Ligtalen over mig, hjalp jeg ham tilrette og gav ham Stikordene."

Og dette blev fortalt med så smittende Humor, at vi alle tre var lige ved at trille under Bordet af Latter.

Dagen efter lå denne storslåede Kvinde Lig.

1861

IX

Om Vinteren levede Grandmama med sin Selskabsdame, Enkefru Kochen og to af gamle Holtens Niecer stille og roligt på Lindegården. Af og til aflagde jeg da Besøg derude i stadigt Håb om at se Lindegården i fuld Vinterpragt under og efter et stærkt Snefald. Men ikke før i Begyndelsen af 1861 fik jeg mit Ønske opfyldt.

I denne Vinter, mens Is og Sne dækkede Marker og Veje, skrev Grandmama til mig, at den og den Dag skulde Jens Jørgen være i Roskilde, hvis jeg havde Lyst til at besøge hende.

Uagtet min Hustru ikke var rigtig tilpas, bad denne altid opofrende Kvinde mig alligevel om at rejse. Så tog jeg afsted til Roskilde, skøndt Barometeret faldt og Vejret så' truende ud.

I den dobbelte Kane med Jens Jørgen i

Bjørneskind gled vi henad Landevejen under livlig Bjældeklang.

Jens Jørgens højre Tommelfinger havde imidlertid kløet om Natten. „Det gi'er Uvejr, Hr. Kaptejn, det slåer aldrig fejl.“ Og han fik Ret.

Længe før vi kom til Sæby brast en sort Sky, de andre fulgte efter, overdængende os med Sne, og inden vi nåede Krabbesholm, péb en forrygende Snestorm os lige i Næsen, så vi hverken kunde se eller høre.

Et Øjeblik fristede Krabbesholms Herresæde til at stoppe op. Men, da Grandmama ventede, gik vi på, uagtet de stakkels Heste var udasede.

Mellem Krabbesholm og Væverhuset stod den hårdeste Kamp. Snéen faldt, men Stormen piskede den til Højre og Venstre, op og ned i sære Krumspring, for, efter at have fyget langs Vejen, at danne Tuer, der voxede og tvang os til at springe ud af Kanen og støtte den.

I Væverhuset, hvor Familien Bølner plejede at gøre Honnørs, så' vi hverken Mennesker Vinduer eller Døre. Snéen havde lukket for det Héle.

Endelig nåede vi Gartnerhuset og rutchede henad den glatte Vej til Lindegårds-Alléen. Men i denne havde Snéen fra Vejen dannet en mægtig Drive, lige i Svinget til Venstre udenfor Børnenes „Lindehus“.

Jens Jørgen drejede fri af Driven, men Kanen kom op på Afvisersténen til Højre, og bums — der lå vi; Jens Jørgen på Ryggen af den nærmer Hest og jeg på Hovedet i Snedriven med ikke andet tilsyne af mig end et Par lange Overtræks-Støvler.

Heldigvis arbejdede Karlene på at holde Alléen farbar. De standsede Hestene, halede mig ud af min ufrivillige Begravelse, satte Kanen på ret Køl og os Skibbrudne tilsæde igen, således at vi standsmæssigt kunde komme gennem Porten og holde for Døren.

Plejede Modtagelsen om Sommeren at være varm, var den nu i Vinterkulden steghéd, og den 82-årige gamle Kone var både rørt og taknemlig, fordi jeg kom i et så gudsforgående Vejr.

Og hvor kælede de dog for mig! Ikke at tale om Livretterne. Ja, Grandpapas Chateau Lafitte blev endogså trukket op, og

det var en af Grandmamas store Gunstbevisninger.

Og hvilken Hygge i de lune Værelser! Det knastørre Bøgebrænde gnistrede og knaldede i alle de gammeldags Kakkelovne, der duftede af Potpuri og stegte Æbler, mens Uvejret vedblev at rase vildt og ubændigt. Jeg havde det hyggeligt, var i Havn

Efter den sene Middag tog Grandmama mig ind i sin lille Stue og sagde: „Ja kære Wilde, De synes vist, det var fordringsfuldt at bede Dem komme herud igen, efter at De nylig havde været så god at besøge mig. Men jeg var og er urolig for vor velsignede Ida og længtes efter at høre lidt om de fire kære Børn.“

Da jeg havde beroliget hende, fik vi os en Whist, og om Natten sov jeg sødelig trods Uvejret og trods, at de gamle Linde, der holdt Vagt uden for Havedøren, piskede voldsomt og ustandseligt til alle Sider for at gænne de onde Magter bort fra den kære, gamle Rede.

Den næste Morgen vågnede jeg, da Peter Tjener passerede min Dør med den spil-

kogende Maskine. Det var bælgmørkt og Uvejrs-Koncerten lød som på Afstand.

Fygningen havde ved i et tykt Lag at klistre Snéen op ad Muren og Vindusskodderne udelukket Lyset og afdæmpet Stormens Rasen.

Hurtigt kom jeg i Tøjet og ind til Damerne. Med et Kys på Grandmamas Hånd og et Håndslag til de Andre satte jeg mig ved Thebordet med den snehvide Borddug, det duftende hjemmebagte Brød, det nykærnede Smør og den tykke Fløde, disse prægtige Repræsentanter for den os Alle så kære landlige — Poesi.

„Nu Wilde, hvad siger De til Vejret?“

„Kun Tak. Det har jo opfyldt mit Ønske at se Lindegården indesnéet.“

„Ja, og afspærret. Man får jo ikke Øje på et fremmed Menneske. Min Slagter skulde idag bringe Kød, og Fisk skulde vi også have. Ikke engang mine Husmænd fra Skibby kan komme herned og tærske.“

„Det er jo kedeligt, men hvordan mon det gåer de Stakler, som kun har fra Hånden til Munden og nu ikke fåer en eneste Håndsrækning, sålænge de er indesnéede?“

Nød *jeg* Livet inden Døre, forsøgte Besætningen at magte Snéen i Gården ved med Skovle og Koste at bane Vej, både for Mennesker og Dyr, men det var næsten et Sisyfus-Arbejde.

Kastede Skovlen den løse Sne tilside, føg den lige ufortrødent tilbage og rejste, sammen med Sne fra Tagene, nye Forhindringer. Og det var ikke let at vedligeholde Samkvemmet mellem Gårdens forskellige Departementer.

Opad Dagen fik jeg et Par Heste for Sneploven og forsøgte at komme frem i Haven, men det lod sig ikke gøre. Jeg blev kun klar over, at sålænge det fygede, var en Hjemrejse umulig.

„Hvorlænge har De Permission?“

„I fire Dage, Grandmama.“

„Ja. Jeg og alt hvad jeg råder over, står til Tjeneste. De må ikke komme i Forlegenhed!“

Vi blev hurtigt enige. Når Vejret hoftede, skulde vor højre Hånd, Jens Jørgen, med fire Heste for den store Holstensvogn på Kjelker, assisteret af tre Karle, køre mig til Roskilde,

ja, ind til København, hvis Togene var standsede.

Den tredie Dags Morgen, da Stormen var stillet hélt af, holdt Slæden for Døren, de utålmodige Heste stampede, Bjælderne klang, jeg satte mig hos Jens Jørgen, og de tre Karle lagde sig bag ved os i Halmen ved Siden af fire Skovle, en Kasse med gode Sager til Hjemmet, Proviant til Rejsen, Tændstikker, Lys og et Kompas.

Så bød vi Farvel og stak lige fra Gården ud over Marken op til Vejen ved Gartnerhuset.

Ligeså velgørende det havde været på Udrejsen at komme i Hus efter den barske Kanefart, ligeså meget oplivede det nu at slippe bort fra de tillukkede Værelser og være midt ude i den storslåede Naturs Vinterpragt, således som Snéen, omtumlet af Stormen, havde formet sig i rette Linjer, Snirkler og løjerlige Figurer.

Kun Træerne stod frie og franke. Det endeløse, kridhvide Snelagen skjulte derimod alt Andet. Men, ihvor let den fine Sne end var, følte man dog, hvorledes den vældige

Snemasse trykkede Jorden, der, henliggende som en slagen Kæmpe, ikke kunde trække Vejret.

Vejen ved Krabbesholm var ufremkommelig. Vi måtte derfor ind gennem selve Gården, hvor Trolles hele Familie luftede sig efter det lange Fangenskab, og man bad mig om at stoppe op, da jeg næppe kom igennem.

Det gik dog.

Stod en Snemur ivejen, ryddede vi Grøften, kørte ind over Marken og igen ud på Vejen, hvor denne var passabel, og tilbagelagde de tre Mil til Roskilde i fire Timer uden at have mødt et eneste Køretøj eller Folk til at kaste Snéen. Ja, i Roskilde, der lignede en Grønlænderby, tog man Hatten af og så' på os som på Forårets første Stork.

I Hotel Prinsen lod jeg, efter at Seletøjet var taget af, fire Mand sammen med mine egne Folk gnide Hestene med Halm og, som jeg havde lært det i Italien, vaske dem i Mund, Øjne og Ører for så at trække dem i Pandelok, Manke og i, hvad der kunde fåes fat. Det gav Dyrene Appetit og Staldmod.

Imens mine Folk fik varm Middagsmad, spiste jeg Frokost hos Kaptejn Sbhweistrup,

der fortalte om Standsningen af Tog, Post og al anden Færdsel og om Uvejret, hvis Mage han i lange Tider ikke havde kendt.

Til mine Folks store Glæde måtte vi afsted til København, ud ad „Rødeport.“

Nu var der imidlertid kommet Liv i Tingene, og en Mængde Arbejdere ryddede Jernbanen og Landevejen.

Flere Gange kneb det svært for os at komme frem. Men saa hjalp Snekasterne os enten ovenover, udenom eller igennem Sneen. Og, om ikke fuldt så stolt som Nordenskjøld, Palander og Hovgaard, da de havde forseret Beringsstrædet, holdt Jens Jørgen før det blev mørkt, veltilfreds udenfor mit Hjem ved Vestervold.

* * *

Med Tak i klingende Mønt til mine brave Følgesvende kom jeg hurtigt op ad Trappen og fik hèr en Fanfare af jublende Barnestemmer under Anførtel af Amalie, Ane og Ammen: en begejstret Velkomsthilsen, som jeg besvarede efter bedste Evne.

Desværre lå min Hustru tilsengs, og jeg

maatte vente med at trykke hende i mine Arme, til Kulden gik af mit Tøj.

„Men hvad er der dog i Vejen med Dig, kæreste Ven?“ „Jeg véd det ikke. Hornemann vil, at jeg skal holde Sengen, til vi fåer lidt mildere Vejr. Det har vel ikke noget at betyde“.

Så slog jeg mig tilro, og sangvinsk, som jeg var og endnu er, glædede jeg mig sammen med Hustru og Børn over igen at være hjemme — men ak! Det var kun en stakket Glæde,

---

X

Med mit sangvinske Temperament antog jeg, at min Hustru kun skulde holde Sengen for at blive af med en Forkølelse.

Da Hornemann imidlertid stadigt besøgte os, blev jeg urolig, navnlig efter at han en Dag med stor Déltagelse havde betragtet min Hustru, som han tilbad, og derpå mig, idet han ligesom gjorde Vold paa sig selv.

Jeg benyttede derfor Lejligheden, da han gik, bød min Hustru Farvel og fulgte ham.

I det længst bortliggende Værelse tog han min Hånd og sagde: „Ja, min kære Ven — det er Døden."

Endnu føler jeg, hvorledes Blodet strømmede mig til Hjærtet og kogte og sydede som i en Vulkan, mens jeg stod lamslået, tilintetgjort.

Efter at være kommet lidt til mig selv, spurgte jeg, hvor lang Frist vi havde:

„Det kan være forbi inden fjorten Dage, men også trække ud i to År.“

Heldigvis var Børnene og de to af Pigerne ude; men hvor og hvorledes jeg tilbragte den næste Timestid er gået mig af Minde. Kun står det mig klart, at mit Udséende, da jeg igen kom ind til min Hustru, forskrækkede hende, og at hun vilde vide, hvad der var ivejen.

Men dette kloge, skarptséende Menneske fritog mig for Svar. Hun vidste allerede Beskéd og forsøgte at trøste mig.

Det var forfærdeligt! Hidtil havde jeg selv i de hårdeste Tilfælde havt Håbet at klynge mig til. Nu at håbe imod galloperende Svindsot — det var umuligt!

Da Foråret nærmede sig, déltog min Hustru igen i Livet, men vilde ikke høre Tale om at rejse til et Badested. Vi forblev derfor i Hjemmet ved Vestervold og tog senere ud tif Lindegården, hvor Grandmama, trods sine 83 År, viste os den største Déltagelse og Omhu.

Aldrig havde vi mødt saa betids til Forårets Herligheder paa Lindegården som denne Gang.

En mild Regn med stærk Varme udviklede Alt næsten samtidigt. Småblomsterne i Skovbunden og på fri Mark fik næppe Tid til at åbne sig og lade de fine Farver lyse i Grønsværet, før Træerne, navnlig Bøgen og Birken, lukkede op og gav den blå Luft et let Skær af lysegrønt. Og Lindegårds-Birken var berømt for sit Løv, næsten lige så fint som Venus-Håret.

For at min Hustru ret kunde nyde al denne Naturens Skønhed, lod Grandmama lægge en Madras ud paa den store Plæne foran de gamle Lindetræer, og liggende i Solen legede min Hustru med Børnene. „Vi pukker Bomster til Mo'er."

Børnenes største Glæde var dog et lille Føl og to Kammerater, et Par tamme Smålam.

En Vanskelighed havde Lindegårdshaven for svage Folk. Der fandtes så godt som ikke et Stykke lige Vej. Alt gik Bakke op, Bakke ned, og ofte stejlt.

Jeg bødede imidlertid herpå ved at lægge min Arm om Ryggen paa min Hustru, og med Hånden om hendes Albu at løfte hende tilvejrs, for ved næste Opstigning at skifte Arm.

I mange Henseender havde vi det således godt, og på min Hustru kunde der med hendes Tålmod og dybe Forsagelse Intet mærkes. Jeg derimod kom ikke tilrette med denne hårde Tilskikkelse. Slaget havde ramt så eftertrykkeligt, at jeg uagtet min medfødte Livsglæde ofte sukkede så højt, at man spurgte mig, hvad det betød.

Det var Tanken om de fjorten Dage eller de to År, denne frygtelige Dødsdom, der aldrig hvilede.

XI

Skøndt Oprøret i Hertugdømmerne var kuet, og Danmark havde sluttet Fred med Tyskland, ulmede dog Krigsluen i de påfølgende År under en maskeret Ro.

Det af Østrig i 1851 ydmygede Prøjsen kunde ikke opgive Tanken om at erhverve Kieler-Havn og lurede fremdeles på den.

Vor Regerings nationalliberale Politik gav idelig forønsket Anledning til Strid, der År for År blev hidsigere og hidsigere gennem et Utal af spidsfindige Noter. Tilsidst satte man os Kniven pa Struben ved at true med Okkupation af Hertugdømmerne, og så grovt, at det måtte ende ligesom Historien om at tage Hatten op eller at lade den ligge.

Danmark ansă det derfor nødvendigt allerede i 1861 at forberede Flådens Klargøring.

Med Undtagelse af Linieskibet „Valde-

mar" blev også alle vore Krigsskibe udrustede, bemandede, sendte tilsøs i fire Uger og efter endt Togt „oplagte som i Krigstid" for hurtigt at kunne være parate, hvis en Krig skulde bryde ud.

Linieskibet „Frederik VI", armeret med 84 Kanoner og med en Besætning af 665 Mand „prima plan", som det hedder, afsluttede Flådens Udrustning. Orlogs Kaptejn Gottlieb, den senere Admiral, var Chef og jeg Næstkommanderende.

Vort Mandskab bestod af „Faste" og „Søværnepligtige".

De „Faste" var fødte og bårne i Nyboder, Christian IV's gamle By med sine lave, gule Huse ude ved salig Østerport.

I Nyboders Skole fik de „Faste" den første Opdragelse. Efter Konfirmationen sendtes de tilsøs og avancerede da fra Lærling til Halvbefaren og Hélbefaren for senere at blive Underofficerer med Hus og Hjem, Kone og Børn — altsammen i Nyboder.

---

*) Af Officererne lever endnu: Admiralerne Albeck og Braag, Kommandørerne Buchwaldt, Garde og Normann, Direktør i det forenede Dampskibsselskab, og jeg.

Var de „Faste“ ikke på Togt, arbejdede de paa Ny- og Gammelholm, ligesom Marinens „faste Håndværkere“ fra om Morgenen, når Nyboders-Klokke lød, til halvfire om Eftermiddagen, da samme Klokke, der om Morgenen havde jaget dem ud af Sengen, nu kaldte dem hjem.

Så stormede disse sultne, men fornøjelige Mennesker, gestikulerende som halve Sydlændinge, fra Nyholm ad Toldbodvejen og fra Gammelholm over Kongens-Nytorv gennem Store-Kongensgade, Borger- og Adelgade ud til deres kære Nyboder, hvor Familien ventede med Maden, tildéls lavet af de Sulevarer, som hver Månedsdag blev hentede på „Proviantgården“.

Havde det været tyst og stille i Nyboder om Formiddagen, blev der nu Liv og om Aftenen Halløj — ja, tidt om Natten med. Den var jo deres egen.

Disse ufortrødne Folk holdt sig imidlertid ikke borte fra København. Tvertimod. Med deres uopslidelige Humør var de velséte Gæster i selve Staden, og om de også af og til besørgede en lille Lussing, havde dette ikke værre Følger, end at Nyboders „Papa“,

Kommandanten, lod sine Morgenstjærne-Vægtere aflevere Delinkventen til Mutter, og overlod Resten til hende.

Fra mit elvte År har jeg faret med Nyboders faste Folk i henved 40 År og lært at skatte dem, hvad enten de tumlede sig tilvejrs som Kattekillinger eller i den modnere Alder hævdede deres Autoritet som Underofficerer. Et prægtigt, men ejendommeligt Folkefærd.

Det var den Gang!

De „Værnepligtige“ i „Frederik VI“ var af samme Slags som de Gutter vi nuomstunder synes så godt om, når de selvbevidste slentrer hen ad Gaden, fri og frank i deres Bevægelser, hverken indsnevrede i Sind eller Skind, og i en så tiltalende Dragt, at alle Mødre, høje og lave, tager denne til Model for deres Børnetøj.

„Frederik VI“s Søværnepligtige logerede og bespistes ombord i Logiskibet „Dronning Marie“. Samtidigt gennemgik de en Exercerskole på Nyholm.

Siden *John Bull* i 1807 havde bombarderet København sønder og sammen og var gået hjem med vor Flåde, som han i

1801 havde fået Respekt for, havde der ialt kun været sex af vore Linieskibe tilsøs, og Udrustningen af disse Datidens Kolosser var derfor en Begivenhed. Og det så meget mere, som der ved denne Lejlighed ofte kom Folk til Skade ved at falde ned gennem de mange Luger.

Den 22de Maj Klokken fem om Morgenen begyndte vi Arbejdet i „Frederik VI“.

Inden Mandskabet kom ombord, samlede jeg alle Officerer og Underofficerer og pålagde dem ved Hjælp af de talrige Skildvagter, som jeg stillede til deres Disposition, at forhindre de nævnte Ulykker. Og det hjalp.

Da Kommandoen skulde hejses den 19de Juni, havde jeg 29 Dage til Skibets Udrustning.

Skøndt dette Arbejde tidligere havde krævet 5 à 6 Uger, tvivlede jeg ikke på at kunne gøre det i tre og således få otte Dage til at male Skibet, når alt Andet var besørget.

Der blev også taget så kraftigt fat, at min galante Chef, i sin Tid Næstkommanderende på Linieskibet „Valdemar“, sagde

mig, at jeg den femte Dag var lige så vidt som han på den syttende.

De otte Dage blev oparbejdede. Foruden at male blev de anvendt til Lodhivning, Sejlbeslåning, Rébning, Fartøjs-Exercits etc. etc., Øvelser, som ellers først blev afholdte, når Kommandoen var hejst.

Den 17de Juni kom det resterende Gods ombord, således at Skibet den 18de uforstyrret kunde spules og pudses i alle Ender og Kanter, foroven og forneden og være i komplet Orden til den 19de, Højtidsdagen, på hvilken „Kommandoen“ skulde hejses.

I stille, klart Vejr stod Solen op på selve Dagen, lovende det Bedste, og Klokken fem mødte Mandskabet, der strax følte sig som hjemme efter de mange forudgående Mønstringer og Øvelser.

Om Formiddagen var vi i travl Virksomhed med at smykke Skibet. Som om dette lå i en tropisk Havn blev Solsejlet stramt udspændt og Dæks-Takkelagen opskudt i Skiver, på samme Tid de blanktfjolsede Kanoner, de pudsede Håndvåben og polerede Messingsager skinnede omkap med Sølvglansen fra vore Jernkomfilnagler, som min

gamle Ven, den hjælpsomme Smedemester Nielsen, i al Hemmelighed havde ladet afdreje. Og *last not least:* Hs. Majestæt Kong Frederik VI kom ombord en éffigie.

I et Selskab hos Grev Dannemand havde jeg fortalt hans ugifte Søster, at vi forgæves søgte efter et Billede af Frederik VI.

Den næste Dag modtog jeg en elskværdig Anmodning om at se hen til Fru Dannemand på Toldbodvejen i den nuværende Estrupske Gård.

Den gamle Dame var henrykt over Idéen og sendte os et udmærket Oliemaleri af hendes kære, afdøde Ven, der kom til at trone i Chefens Kahyt.

Lidt før Klokken elleve stillede Mandskabet til Parade på øverste Dæk fra For til Agter og Soldatesken, 50 Mand, agter om Bagbord med Musiken på højre Fløj.

Da Klokken slog elleve paa Nyholms-Hovedvagt, kom Chefen fra sin Kahyt op på Dækket. Det var Signalet.

Piberne skingrede, Soldaterne præsenterede Gevær, Musiken spillede den gamle Fanemarch — og hele Besætningen hilste det hvide Kors i det røde, store Splitflag, der

udfoldede sig, for langsomt, men majestætisk at glide op under Mesan-Gaflen, på samme Tid Gøsen blev rejst på Bugsprydet.

Og Kommandoen er hejst! Det vil sige: Nu er Skibet Orlogsmand med uvægerlig Disciplin i Et og Alt.

„Pib til Øl!" var imidlertid den vagthavende Officers første i al Gemytlighed givne Ordre, der blev modtaget med en om også dæmpet, så dog hélt ud anerkendende Tilfredshed af alle de mange tørstige Sjæle, der i Tilgift fik Duften fra Kabyssen af deres egen Oxekødsuppe.

Men fra den tidlige Morgen havde også Skibskokken og hans fire Koksmater, alle rénskrubbede i et ufrivilligt Bad og klædte i hvide Kitler, været i fuld Aktivitet med at vaske, skrælle og ituskære alle Slags Grøntsager til Suppen, rivaliserende med den fine Mesterkok, hans to Medhjælpere og deres blanke Kobberkasseroller.

Et Kvartér før tolv blev Skaffebordene opsatte, Kødet fordélt på disse, og på Slaget 12 hvinede alle Piberne i den højeste Diskant for at efterfølges af et i den dybeste Bas brølet: „*Skaffe, skaffe overalt!*"

Og Maden smagte. Så meget mere som der ellers altid den første Dag i Reglen kun blev givet Transportkost: Øl, Brændevin og Smør til Beskøjterne, som stod til fri Disposition i de altid åbne Brødfade.

Klokken halvto var Skibet igen ryddeligt, efter at Vagtsposterne havde fået Mad. Og Mandskabet fik så Lov at slange sig til Klokken fire, da deres Familie kom ombord til en lille Svingom efter vor prægtige Musik, dirigeret af Lillie.

Om Aftenen drak Chefen og Officererne med deres Damer The på Dækket, og da min Hustru tilbragte et Par Dage i Byen, fik jeg den Glæde at se hende ombord.

Selvfølgelig havde jeg hver Søndag gjort en lille Afstikker til Lindegården, men det var ikke med ublandede Følelser.

Da Chefen var gået iland, kom Minister Bille ombord, ledsaget af Baron Bille-Brahe og nuværende Exellence Liebe.

På mit Spørgsmål, om Ministeren vilde se en Opstilling af Mandskabet til: „Klart-Skib", troede han ikke, at det kunde gøres. Da det alligevel lykkedes, komplimenterede Hs. Exellence mig med, at Skibet syntes mere at

være kommet hjem fra et længere Togt end at ligge for Udgående. —

To af mine Opgaver havde jeg betvivlet skulde lykkes.

Trods vore Folks Adræthed tilvejrs, havde det altid pint mig at se dem, når Sejlene skulde beslåes, reglementsmæssig *kravle* ud på Ræerne i Trædetougene som et vist Dyr på en Tjærespån. Jeg vilde, at Folkene skulde, om ikke springe, så dog gå ud ad Ræerne.

Første Gang, vi under Udrustningen beslog Sejl, havde jeg derfor taget visse Forholdsregler efter at have holdt en lille Formaningstale om ikke at være fremfusende.

Da Sejlene var bjærgede og Ræerne på Plads, blev alle Læsejlspirenes Rodender hejste så højt op som muligt, og de på Toplenterne fastgjorte Stræktouge stiv-halte til Midten af Ræerne, $3^1/_2$ Fod oven over disse.

Langs det Stakit af Læsejlspirene og Stræktougene gik så Folkene ud ad Ræerne, for, når de kom på deres Plads, at lade sig falde ned på denne.

Forsøget lykkedes fuldstændigt, og ikke et eneste Uheld indtraf på hele Turen.

Den anden Opgave var, når Skibet la tilankers, at purre ud Klokken 5, henstuve Køjerne, spule og pudse, for Klokken halvotte at stille til Parade, idet ethvert af disse Arbejder fra den første til den sidste Dag begyndte og endte på Minuten.

* * *

Som den høje Ordre bød, halede vi næste Morgen, den 20de Maj, ud af Bommen, fik Krudtbåden på Siden og overtog dens brandfarlige Ladning med al befalet Forsigtighed, hvorefter Dampskibet „Gejser“ bragte os tilankers paa Ydre-Reden.

På Vejen derud mødte vi Skrue-Linieskihet „Skjold“, i hvilket man i Bevidstheden om egen Magtfylde over for vor dampløse Skude fandt, at „Frederik VI“ lignede en gammel Kokette.

Vilde jeg imidlertid nu over for „Skjold“s Dampkraft fremhæve „Frederik VI“s Sejl-Materiel, kom jeg lige så meget på den forkérte Side af Sandheden, som om jeg vilde

sige, at vort Skibs afdøde Navnefader havde været Sømand. Nej, det var han nu lige så lidt som vore Sejl, Ræer og Stænger kunde tåle, hvad Sølivet førte med sig. Tog Vinden blot lidt mere fat end almindeligt, skørede så det ene, så det andet af Sejlene. Blev der, for at strække et Merssejl, taget det sidste Tag i Faldet, sagde Råen: „knik“ og gik midt over, og ligedan en Bramrå, når Mandskabet løb langsdæks med Bramfald. Men da vi kun skulde sejle Sælland rundt én Gang, klarede vi os.

Det var alligevel en storartet Sport at tumle vort flydende Palads med et større Antal Beboere end mangen Små-Købstad, og som husede alle Sølivets Bekvemligheder. Men man måtte have Vand under Kølen.

Den Gang, vi i Begyndelsen af dette Århundrede førte Krig med England, og Søkortene var mangelfulde, stødte de engelske Linieskibe ofte på vore Stenpullerter, og senere gik det vore egne ikke bedre.

I Store-Bælt fik „Dronning Marie“ et Knubs.

„Drogden“ beholdt „Dannebrog“s Stråkøl til evig Eje, og nu, da „Frederik VI“ kom

Vester fra Sønden om Gjedser-Rev, var vi himmelglade ved at slippe med en lille Forskrækkelse.

For god Vind sejlede vi midt i den slagne Rute med trekvart Mils Fart i Timen, mens Lodhiveren sang ud, om Styrbord: „Ni Favne Vand og ingen Bund“ og strax efter, om Bagbord: „Ni Favne Vand og heller ingen Bund.“

Alt var derfor såre godt, da vi pludselig modtog en mindre venlig Hilsen fra en i Kortet ikke aflagt Sténpullert. Upåtalt var vort Forskib gledet hen over Stenen, hvorimod det mere dybtgående Agterskib fik Stødet tæt foran Roret på Underkant af Stråkølen, således at Agterskibet blev løftet småt tilvejrs, og Forskibet tog sig en lille Dukkert.

Det var det Hele. Vort ædruelige gamle Skrog trak ikke mere Vand end sædvanligt og gik ufortrødent videre for at ankre i Køgebugt.

På denne Rundrejse besøgte vi Kalundborg. Selve Byen vil jeg ikke anbefale. Gå derimod op til Skolelæreren på Asnæs-Banke, og jeg er vis på, at man giver mig

Ret i, at hér er den smukkeste, den mest storartede Udsigt i Danmark.

Se ind over Sælland, se ud over det, og Alt er både smilende og imponerende; dog mest ud over Kattegat til Sejrø og Sællands-Odde, eller over Refsnæs til Samsø, ja til Jylland og Fyn. Forsøm det ikke, men vælg en stille, solklar Dag.

Da vi lå opankret Øst for Sprogø, udklækkede Chefen en snedig Plan, efter hvilken Sprogø, der blev betragtet som besat af Fjenden, skulde erobres efter alle Strategiens og Taktikens Regler.

Vore armerede Fartøjer blev délt i en Nord- og Syd-Eskadre for at kunne tage Øen fra hver sin Side.

Det var Aften, og Fartøjerne roede afsted. Da der imidlertid pludseligt trak et Uvejr op, og Chefen ikke satte Pris på at øve Folkene i at undgå Forkølelse, når de blev våde, og hele Natten let kunde medgå til Sprogøs Erobring, blev Expeditionen kaldt så tidlig tilbage, at, da Regnen skyllede ned, Lynene gnitrede og Tordenen rullede, var Folkene ombord og havde det på det Tørre.

To Dage senere henlå Store-Bælt blankt som et Spejl mellem sine af Midsommer-Solen varmt beskinnede Kyster, og så indbydende, at Chefen og jeg efter Mandskabets The roede ind til Sprogø i vor 16 Aarers Slup for at hilse paa Benckes.

Skjøndt alle Døre og Vinduer stod åbne, så vi kun en gøende Hund forsvinde bag en lille Høj for lidt efter at komme tilbage i Hælene på en Herre og en Dame, begge i let Høstdragt pyntet med Blomster og med Rive i Hånden.

Det var Benckes. Jeg genkendte Krigs-Assessoren trods det, at han, da vi sidst mødtes, mest havde lignet en paa Bagbenene oprejst gående Isbjørn.

Situationen var imidlertid klar. Benckes lå midt i Høhøsten — og vi kom til Ulejlighed.

Med Chefens Tilladelse råbte jeg derfor: „Halløj Folk! Hvem er første Mand til at hjælpe ude ved Høet?“

I et Nu forsvandt hele Styrken, og da Chefen, Bencke og jeg kom derud, var Høet af Marken og knejsede nok så kønt i Stakke.

Imens havde Fru Bencke ordnet et stort

Bord med Tykmælk og Toddy til vore Folk og et mindre til os andre og så godt, at hele Selskabet havde svært ved at bryde op for at komme afsted.

Og det blev vanskeligere efter at vi for gode Ord og Betaling havde købt fire Kalkuner, idet disse stolte Dyr, fornærmede over deres forstyrrede Nattero, buldrede løs af alle Livsens Kræfter, protesterende fornemt mod enhver Slags Berøring.

Da vi endelig fik Fuglene bundne og med en Sæk over Hovedet puttet ned i Sluppen, tav de, hvorpå vi med Tak for god Behandling satte af.

Efter den megen Tummel var det velgørende i den dejlige Sommernat at komme ud under den høje Himmelbues Stjærner og lytte til den stadig rislende Lyd fra Forstævnen, der skar gennem Vandet, og fra de mange Årers fine Vandstænk, mens de kraftige, taktfaste Åreslag ligesom dirigerede denne Musik — uden Toner.

Det var så stemningsfuldt, at Tavsheden ikke blev afbrudt, før vi i Nærheden af Skibet anråbtes med et: „Hvem der?“

Vor Styrmand svarede: „Chefen!“ med Eftertryk på den sidste Stavelse, men han kunde have sparet sig Ulejligheden. Hans Svar blev overdøvet af Kalkunerne, som med Hovedet ude af Sækken, deres Natur tro, gav så eftertrykkeligt Svar paa Tiltale, at den officielle Modtagelse gik istykker.

Men den værste Salut fik vi, da Kalkunerne skulde dele Logi med vore Høns. Spektaklet tog da sådan Overhånd, at Kokken, der ligesom alle Andre var vågnet, måtte kappe Hovedet af de fire Nysankomne. Og således endte denne Lysttur i den mørke Midnatstime med et lille Blodbad.

I Sundet inspiceredes vi af Flåde-Inspektøren, J. A. Meyer, Helten, som kommanderede „Gefion“ i Eckernförde, der sagde til vor Chef, at Alt ombord var så godt, som om vi kom fra en Jordomsejling, og, lagde han spøgende til, den indskrænkede sig dog til en Sællandomsejling.

Vore fire Uger var nu omme, uden at der havde været en eneste Misstemning mellem Chefen, mig og Officererne, ligesom den øvrige Besætning havde været så mønster-

værdig, at jeg ikke har set noget lignende før eller siden.

Da jeg en Dag spurgte det samlede Mandskab, om det nu også vidste, hvad der skulde læres, svarede Alle som Én: „Vi skal lære at smøre Tysken!“

1862–1863

XII

Takket være Linieskibet Frederik VI havde mit Arbejde ved Skibet revet mig ud af en halv Åndssløvhed og givet mig Kraft til at optræde roligere og mere behersket over for min Hustrus tærende Sygdom.

Og hertil hjalp, at det stod bedre til på Lindegården, end jeg havde ventet, da det forekom mig, at Sygdommen ikke havde udviklet sig yderligere — og Børnene struttede af Velvære. Navnlig var de henrykte over Forsøgene på at hjælpe deres Moder over Bakkerne, skøndt det som oftest endte med, at de løb løbsk.

Og jeg nægter ikke, Håbet lod sit lille Englehoved titte frem mellem Roserne, som de lysere Omgivelser havde fremtryllet for mig.

Men nej! Det lille Hoved trak sig hurtigt tilbage. Den usminkede Sandhed stod der atter truende.

Pludseligt, og uden at man kunde sige hvorfor, tog Sygdommen Fart til det Værre. I nogen Tid holdt den sig da på dette Standpunkt for igen at tage fat. Det gik aldrig op ad, altid den modsatte Vej som ned ad en Trappe med små Ophold på Reposerne for tilsidst at ende i — — —

Når jeg spurgte vor Læge, Brodersen, gift med Hornemanns Søster, om hans Mening, trak han paa Skuldrene — nej, der var intet Håb.

I hvor nødigt Grandmama vilde af med os, fandt hun sig dog villig i, at vi tidlig på Efteråret flyttede ind til København.

Vinteren gik hurtigt, altfor hurtigt, hver Time var jo en Skat. I Reglen stod min Hustru op og vi gik ud i stille Solskinsvejr, men hun måtte holde Sengen, når Sygdommens Niveau dalede.

I Begyndelsen af Juni 1862 tog vi ud til Lindegården, efter at jeg havde været med at fejre Grundlovsdagen.

Som en af Indbyderne til Festen gik jeg mellem Faber og C. V. Rimestad i Spidsen af Toget, meget mod min Vilje, men til min Hustrus store Glæde, og nok så fornøjet hilste hun mig fra Konferensråd Ågesens Vinduer på Gammeltorv.

Fra Christiansborg Slotsgård og Ridebane, der var fyldte med Mennesker, Hoved ved Hoved, stededes Indbyderne til Audiens hos Kong Frederik VII, der, som Grundlovens „ædle Giver“ blev hyldet af vor veltalende Ordfører med al mulig Honnørs, mens vi andre stod som en Flok i dyb Underdanighed duknakkede Spidsborgere og forgabede os i Synet af Frederik VII, der i al sin Majestæt så' ud som en Jupiter.

Det var jo en af Frederik VII's Specialiteter ved højtidelige Lejligheder at kunne optræde med en så overlegen Majestæt, at selv Ryge som Christian IV i Elverhøj ikke kunde tåle en Sammenligning.

Ifølge Overénskomst med de andre Indbydere forlod jeg Festtoget strax efter Audiensen for ikke efter Soldet at forstyrre Natteroen i Hjemmet.

Havde jeg imidlertid på Grundlovsdagen

stået som den fri Borger lige over for min Konge, måtte jeg, trods Grundloven, den næste Dag som en arm Synder lade mig røfle ordenlig igennem af Hs. Majestæts Marineminister, fordi jeg ved Audiensen var civilklædt.*)

Når undtages Børnenes Glædeshyl i Haven, i „Lindehuset“ og overalt, hvor et Barnehjærte kan fryde sig, var Livet på Lindegården denne Sommer mere afdæmpet end sædvanligt, idet Alle, ligefra Grandmama til den ringeste af Folkene hang ved den forgudede Patient og mindst af alt vilde forstyrre hendes Ro. Dette stred imidlertid lige imod min Hustrus Ønske. Hun vidste Besked med sin Sygdom og vilde helst nyde Livet i dets fulde Glans.

Den 22de August, Familiens kæreste Festdag, på hvilken min Kone denne Gang fyldte 32 År, var vi Alle enige om at fejre på det bedste, skøndt Festen lige så let kunde fremkalde Sorg som Glæde.

Langt over Forventning lykkedes imid-

---

*) Dette skete ikke på Kongens Foranstaltning, da Krigsministeren i så Tilfælde også måtte have røflet min Kollega Landofficeren.

lertid Forsøgene på at opmuntre vor kære Patient, som, da hun om Aftenen gik til Ro, takkede os Alle for den dejlige Dag, der på så mange Måder havde lokket hendes kæreste Minder frem.

J København og i Løbet af Vinteren, i hvilken gamle Bissen fuldendte min Hustrus Buste, hugget i Marmor af Sønnen, den nuværende Professor, tog Sygdomman til, trods al omhyggelig Pleje af fire Tanter. Om Natten passede jeg hende selv.

Kort før Jul døde min kære firsindstyveårige Moder, og Juleaften tilbragte Børnene på Charlottenborg hos Thieles, således at min Hustru og jeg var ene med den vagthavende Tante, der spillede Julesalmerne for os. Men efter Nytår 1863 blev Sygdommen så hård, at vi hver Dag ventede det Værste.

Den 26de Februar var en klar Solkinsdag, og min Hustru bad mig om at gå ud for at se, om den Opfordring var fulgt, som jeg sammen med Andre havde udsendt for at få Folk på Strøget til at flage, når Prinsesse Alexandra afrejste til sit Bryllup med Prinsen af Wales.

Lige fra Hjemmet i det gule Palæ i

Amaliegade og hele Vejen ud til Jernbanen kappedes danske og engelske Flag om at prange på alle Huse, og jeg havde netop fra Halmtorvet inspiceret Frederiksberggade, da vor lille Lars kom styrtende hjemme fra og hen imod mig med det Udråb: „Herre Gud, Hr. Kaptejn, skynd Dem, Fruen er lige ved at dø!"

Et Øjeblik efter, Klokken var da tolv, stod jeg ved Sygelejet, omringet af vore Nærmeste.

Skøndt Dødskampen allerede var indtrådt, tog min Hustru dog min Hånd og sagde: „Tak, tak kæreste Ven, Du har gjort mig så lykkelig!"

Klokken fire, da det første Kanonskud forkyndte Prinsesse Alexandras Afrejse fra Banegården, frigjorde min elskede Hustrus Sjæl sig fra sit stakkels af Sygdommen hærgede Legeme for at gå derhen, hvor vort bedste og sidste Håb har hjemme, efterladende mig en Skat i vore fire Børn, som aldrig har gjort mig andet end Glæde.

* * *

På min Hustrus Gravstén ståer indhugget:

SOM VANDRERENS GANG OVER SNÉEN
SÅ VAR DIN VEJ GENNEM LIVET
SPOR BETEGNE DENS VEJ,
MEN IKKE EN ENESTE PLET.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

Følgende Skrifter ere udkomne af Kommand

ALEX. WILDE:

Erindringer om

Jerichau og Thorvaldsen.

Ombord paa Fregatten „Rota“ 1838.

1 Kr. 25 Øre.

Erindringer fra

før jeg blev Løjtnant.

2 Kr. 25 Øre.

Fra Sø og Land.

4 Kr.

Fra Krigen

i 1848—49.

2 Kr. 50 Øre.

Memoirer

1850—53.

2 Kr. 75 Øre.

Lidt Rejseliv

i Europa.

1 Kr. 75 Øre.

Paa begge Sider Atlanten.

3 Kr.


UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 08 07 10 011 6